

nepriklausoma lietuva

Mr. J. Rucienius
19235 Newverland Ave.
Detroit, Mich. 48219
U.S.A.

Lietuvos
nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

Montrealis • 1972. II. 2 • Nr. 1282

7722 George Street, La Salle 690, Quebec, Canada • Tel. (514) 366-6220

GAIVŪS VĖJAI

1971-JU METŲ PERSPEKTYVOJ

Naujus metus pradėdant nestinga ateities spėjimo bandymų, tačiau neretai iš netolimos laiko perspektyvos žvelgiama ir į praeitį. 1971 metus prisiminti įdomu jau vien dėl to, kad tai buvo pirmieji naujo dešimtmečio metai. Dešimtmečio, kuriame įėjome į paskutinį šio šimtmečio ketvirtį. Šimtmečio, kurio pirmasis ketvirtis davė pradžia naujiems nepaprastiems įvykiams įvairiose gyvenimo srityse, kurio du viduriniai ketvirčiai buvo labai vienas nuo kito skirtingi, tad yra pagrindo laukti, kad ir paskutinis bus įdomus.

1971 metai buvo šviežio aktyvizmo pasireiškimas lietuvių jaunimo tarpe, kas yra ne tik reikšminga, bet ir džiugus reiškinys išeivijos ateičiai. Naujų meno ansamblių pasisekimas rodo, kad jaunimas turi potencialą, tik reikia jį mokėti išnaudoti. Čia daug nulėmė naujų vadovų atsiradimas, kurie būdami jau gyvenamų kraštų produktas, savo metodais ir dvasia jaunimui yra daugiau priimtini.

Šito, deja, nepastebim ideologinių organizacijų tarpe, tebegyvenančių iš Lietuvos atsivežtom normom ir idealais. Reikėtų šituo skubiai susirūpinti ir pritaikyti senas gražias lietuviškas jaunimo organizacijas ir sambūrius šių dienų ir šių kraštų lietuviškam jaunimui.

Jaunimas reiškėsi visur, ar tai būtų protestai dėl pažeistų žmogaus teisių, savo laikraščio Lietuvių Jaunimo leidimas, koncertai, kelionės Europon, ar karavanas – kelionė skersai Šiaurės Amerikos žemyną. Jei demonstracijas galima priskirti momento užsidegimui, keliones – praturtėjusiu tėvų pasišvaistymu doleriais, tai laikraščio išleidimas yra didelis ir reikšmingas dalykas.

Reikia pasidžiaugti ir bandančiais bendradarbiauti lietuvių spaudos puslapiuose, aprašant savo keliones ar net išdrįstančius polemizuoti vienu ar kitu klausimu su vyresniaisiais. Praeitais metais gražiai debiutavo montrealietės moksleivė Rasa Lukoševičiūtė ir studentė Daina Kerbelytė, savo rašiniais ne kartą pasirodžiusios abėjuose Kanados laikraščiuose. Linkėtina, kad jos ir toliau lietuviškai rašytų, ypatingai Daina, kuri ruošiasi žurnalistės profesijai.

Organizacinė plotmė jaunimas lygiai buvo aktyvus: antrojo pasaulio lietuvių jaunimo kongreso parengiamieji darbai sėkmingai

atlikti, paminėtinas Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavimas Toronte. Žvelgiant į šiuos du įvykius iš geografinės perspektyvos (turint progos didesnę 1971 metų lietuviško gyvenimo dalį sekti tik iš spaudos puslapių), pasitaikė ir kuriozų. Kad ir toks ultimatus: arba vyriausias kongreso rengėjas Romas Sakadolskis nusiskus savo vešlią barzdą, arba tulas Keleivio bendradarbis ir jo bičiuliai nės surudijusio cento neaukos Jaunimo Kongreso reikalams.

Oi, tie lietuviai... Pešasi, barasi, rodos, užatlapų susiims, o kai ateina laikas – ima ir susitaria, užmiršę ginčus ir nesutarimus, padaro ką buvo užmanę. Ir šiuo atveju tikriausia ir barzda išliks sveika ir pinigų kongresui užtektinai atsiras. Tur būt, neveltui pokario Vokietijoje pavydžių kaimynų "weisse Juden" (baltaisiais žydais) buvome pravardžiuojami.

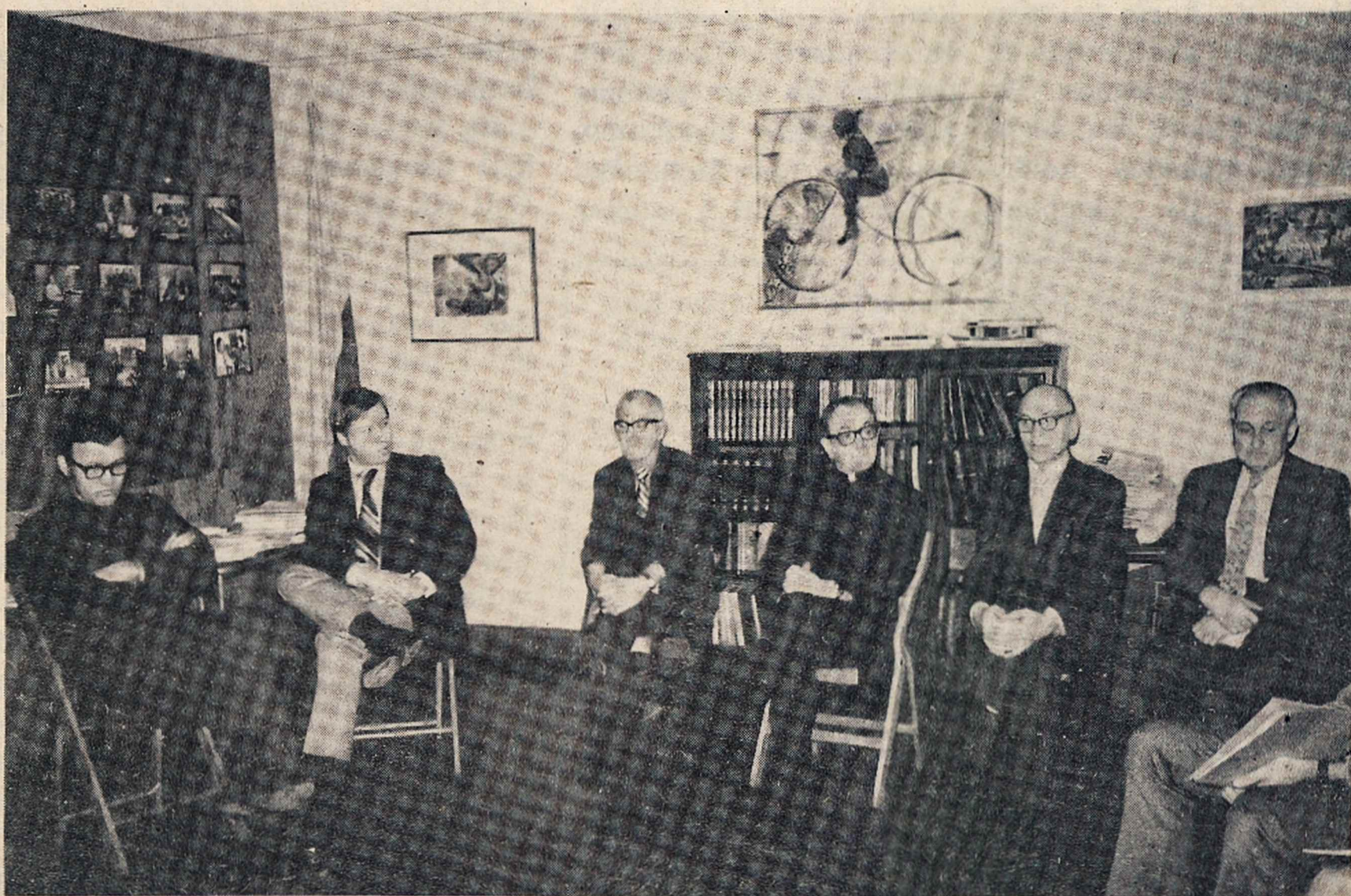
Skaitant apie studentų suvažiavimą, vieniems jis buvo visiško lietuvių studentijos bankroto ženklas, kitiems vis dėlto šį tą pozityvaus atnešęs jaunimo rengtas įvykis.

(Tarp kitko, ir čia jaunimui reikėjo imtis rašto ir kai kuriuos pranešimus viešai spaudos puslapiuose koreguoti). Suvažiavime dalyvavę virš 200 studentų, o pašnekesiams ir seminarams, nors nepunktualiai, bet susirinkdavo 20-40. Tai labai daug, nes pagal vietos papročius suvažiavimai ar konvencijos yra surištos su nerūpestingu pasilinksminimu, ir tik mažas procentas aktyvistų – kai kas skaičiuoja tik 4% – rimtai dirba.

Šitaip į suvažiavimą žvelgiant džiugus tai buvo įvykis 1971 metų perspektyvoj. Studentai domėjosi ne tik Lietuvos istorija, bet ir Lietuvą aplankiusių kolegų išpūdžiais. Tai radikalus žingsnis, nes prieš keletą metų panašiam suvažiavime tam pačiam Toronte kalbos apie Lietuvos lankymą buvo tabu. Čia prisimena šią vasarą iš Vilniaus girdėtas pašnekesys tarp trijų studentų, vaizdumo dėliai, sakykim, iš Montrealio, ir vilniečių kavalierių studentų. Merginoms pasisakius, iš kur esančios, šienetikėjo ir sakė, jei taip, tai mes iš Chicagos... Taigi, jei išeivijoje gimęs ir augęs jaunimas sunkiai atskiriamas nuo krašto jaunimo, tai jau didelis nuopelnas tėvų, mokyklų, organizacijų, o didžiausias kreditas tenka pačiam jaunimui.

Visuomeninis ir organizacinis gyvenimas 1971 metais taip pat nestokoja reišk-

KELIAMA | 15 PSL.

Pasaulio liet. jaunimo kongreso informacijos komisija sausio 9 d. Čikagoje surengė spaudos konferenciją. P. Maletos nuotraukoje iš kairės sėdi: NL bendradarbis J. Šoliūnas, JK finansų komisijos išd. S. Mikaliukas, Varpo redaktorius A. Kučys, LŽS pirm. ir Laiškų Lietuviams redaktorius tėv. J. Vaišnys, Dirvos atstovas M. Valiukėnas ir Sandaros redaktorius J. Vaidelys.

Ranka rankon!

Spausdinta: žodis lietuvių tautos istorijos lapuose liks paženklintas auksinėmis raidėmis. Pilkųjų knygnešių skleistas, nepabūges caro žandarų kirčių, Sibiro kankinių auka paženklintas, lietuviškas spausdintas žodis uždegė tautoje laisvės ugnį ir troškimą.

Kai 1940 metais rusiškasis imperializmas, prisidengęs komunizmo skraiste, vėl sutrypė savanorių auka iškovotą Lietuvos laisvę, Kanados lietuviai kartu su visa tauta bematant stojo laisvės kovon prieš pavergėją. O tos kovos ginklu jie pasirinko Nepriklausomos Lietuvos laikraštį, jį paženklindami prasmingu šūkiu: "Už Lietuvos išlaisvinimą, už ištikimybę Kanadai"...

Slinko laikas, keitėsi redaktoriai, keitėsi laikraščio veldas, turinys ir formatas, keitėsi valdybos ir administracijos sudėtis, bet laikraščio tikslai nepasikeitė, jie išliko tie patys. Nepriklausoma Lietuva pasiliko ištikima pirmųjų leidėjų pasirinktam keliui, o jų pramintomis pėdomis žygiuos ir ateinančios kartos.

30 metų kelyje šiam laikraščiui teko išgyventi įvairių giedrių ir ūkanotų dienų. Ne kartą jau teko kreiptis į skaitytojus ir jų prašyti paramos. Ir malonu žinoti, kad skaitytojai niekad nesiliko abejingi, jie visuomet

atsiliepė ir parėmė savo laikraštį.

Ir ši kartą man patikėta kreiptis į visus Nepriklausomos Lietuvos skaitytojus, talkininkus, rėmėjus ir bendradarbius ir prašyti bendros paramos mūsų spausdintam lietuviškam žodžiui.

Ne paslaptis, kad laikraščio leidimas darosi vis sunkesnis ir sudėtingesnis. Kyla kainos, didėja popieriaus, pašto,

įvairių reikmenų išlaidos, susidėvi spausdinimo priemonės, patalpos reikalingos skubaus ir pagrindinio remonto, o ir dirbančiųjų atlyginimas nėra pavydėtinas. Išliko neatidėliotinas reikalas visam tam sukaupti reikalingas lėšas.

Laikraščio 30 metų sukakties proga paskelbtas Nepriklausomos Lietuvos spaudos bendrovės akcijų (šėrų) vėjus, į kurį įsijungti kviečiami visi. Prenumeratoriai, skaitytojai ragi-

nami tapti šio vėjus talinkininkais ir rėmėjais, įsigyti akcijų, o dabartiniai akcininkai kviečiami įsigyti jų daugiau.

Siekiame sukurti stiprų medžiaginį pagrindą laikraščio egzistencijai užtikrinti. Siekiame sukelti bent 10.000 dolerių, o šio vėjus pasisekimas tepriklausys nuo mūsų visų pastangų ir gerų norų.

Visi — senieji ir naujieji — akcininkai yra pilnateisiai laikraščio tvarkytojai, jie turi tei-

J. ŠIAUČIULIS

sę būti renkamais į NL spaudos bendrovės valdomuosius organus ir spręsti laikraščio reikalus. Pagal 1948 m. rugsėjo 24 d. gautą bendrovės chartą, vienos akcijos kaina yra 10 dolerių, o vienas asmuo negali turėti daugiau kaip 50 akcijų. Tokiu būdu akcijos plačiai paskleistos lietuvių tarpe, ir akcininkų dauguma bendrovę iš tikrųjų valdo.

Tad kreipiamės į visus, kuriems rūpi pavergtos tėvynės ir lietuvių ateitis, paremti lietuvišką spausdintą žodį ir įsigyti kuo daugiau NL akcijų, laikraščio trisdešimtmečio proga. Visi akcininkai bus skelbiami NL skiltyse.

Talkininkai, sutinkan tieji įsijungti į NL akcijų platinimo vėją, prašomi pranešti šio vėjus vedėjui NL adresu: 7722 George Street, LaSalle 690, Que.

J. Šiaučiulis,
NL sp. b-vės išd. ir
vėjus vedėjas

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laišškai, atgarsiai

KOVOS TEBESITĖSIA

Perskaičiau Draugo kultūriniame priede J. Žemaitės laiškus, kurie gražiai atvaizduoja 1919-1920 m. Amerikos lietuvių tarpusavio ginčus, kovas, plūdumus srovinėje spaudoje. Laiškų komentatorius dalinai pateisina donkikotiškas kovas, nes lietuviai veikėjai daugumoje buvę mažai raštingi, neišimokslinę.

Bet dabartinių kovų tarp Altos ir PLB dalyviai yra daugumoje su universitetų diplomais, laipsniais ir turtingi. Tai kokia kultūra juos verčia kovoti su vėjo malūnais ir drumsti lietuvių darbų? Ta kova visiems įkyrėjo iki šlykštumo, nesinori net lietuviško laikraščio imti į rankas

ir skaityti visų pusių "teisybes".

Ar ne laikas tiems kovotojams eiti į pensiją ir užleisti vietas nuosakesnio ir nuolaidesnio būdo veikėjams ir jaunajai kartai, kurie yra tvirtesni, sveikesni nervų? Pakaitalų užtenka.

J. Vaidlonis

STUDIJOS VILNIUJE

Jau kelintą kartą skaitome spaudoje išvedžiojimus, kad gal gi ir vėta siųsti vaikus studijuoti į Vilniaus universitetą. Tie lietuviai, kurie mano, kad siųsti neverta, kai kurių spaudos žmonių palyginami bailliam, kurie nepasitiki savo vaikais ir apilai mūsų jaunimu.

Ką į visą tai gali atsakyti subrendęs lietuvis? Gali tik patraukti pečiais nustebeš, kaip kartais navičiai kitas lietuvis galvoja. Juk varpas skamba visiškai kitoje pusėje. Ar dar reikia aiškinti, kad bet koks ryšys su okupantu rusu, yra jo teisintis Lietuvoje. Ar siuntė bent vienas rusas karo metu savo vaiką studijuoti į, sakysime, Charkovą Ukrainoje, kai miestas buvo okupuotas vokiečių?

Al. Gimantas, tur būt, atsakys, kad dabar ne karas. Bet mūsų tauta juk durtuvo jėga buvo parblokšta nuožmaus okupanto ruso ir tebėra laikoma pavergta durtuvo jėga iki šios dienos.

Ar Simo Kudirkos viešas

teisme pareiškimas, kad jis yra pasiruošęs mirti už laisvą Lietuvą, nėra jo dvasios karo stovis? Ar 40 tūkstančių Lietuvos partizanų mirtis už Lietuvos laisvę jau gali būti pamirštas?

Kodėl visos pavergtos tautos, o ypač patys rusai, akių neužmerkė nė minutei, kol priešas buvo jų žemė? O mes, lietuviai, turime siųsti savo vaikus priešui nulenkti galvas, jam pataikauti, dėkoti už kiekvieną nesąmonę?

Absurdas prileisti, kad kuris lietuvis bijotų, jog jo vaikas gali kuo nors pasokupantą susižavėti. Kuo? Lisenkos teorija? Buvusio Rusijos mokslų akademijos pirmininko mokslais, kurie dar nesenai susikompromitavo viso pasaulio akyse? Susižavėti marksizmu? Išlaikiau marksizmą-leninizmą tame pačiame Vilniaus universitete pažymiu "labai gerai" ir galiu pasakyti, kad joks rimtas studentas šiuo "mokslu" niekad nesusižavės. Nebent prisikirtęs LSD. Tame pačiame Vilniaus universitete profesoriai juokėsi iš to "mokslu" patikimesnių studentų seminaruose.

Niekas nesako, kad nėra stiprių lietuvių mokslininkų. Anaiptol, yra labai daug. Tačiau jie visi yra apmokami okupanto ir turi užsidirbti duoną ir pasitikėjimą. Kas siekia ko kito, tas profesoriavimą mato tiek, kiek savo ausis.

Kodėl peršama bendrau-

ti su pavergta Lietuva ne kitaip, o per buclavimą okupantų batų? Būtinai oficialiu keliu, būtinai su visuomenės pritarimu? Būtinai, kad ta visuomenė "persigalvotų"?

Yra šimtai kelių ir būdų bendrauti su pavergtais lietuvių giliai, širdingai ir labai supratlyviai be okupanto malonės. Dar daugiau: nėra tokios jėgos ir nebus, kuri galėtų sustabdyti tą lietuvių bendravimą. Jiem, o ne okupantui suprantama kalba ir dvasia. Reikia tik akis atidaryti, kad pamatyti, jog bendravimas vyksta labai stiprus ir visa tai be puldinėjimo ant kelių prieš gimtos žemės pavergėjus

**nepriklausoma
lietuva**

"INDEPENDENT LITHUANIA"
"LITUANIE INDEPENDANTE"

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS - NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVĖ

Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, Quebec. Published by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, LaSalle 690, Quebec, Canada.

Metinė prenumerata Kanadoje - \$7.50, visur kitur - \$8.00.
Rėmėjo prenumerata - \$12.00. Adreso pakeitimas 25 c. Atskiras numeris 25 c. Administratorius F. P. Paukštaitis.
Adresas: 7722 GEORGE STREET, LASALLE 690, QUEBEC.
Tel. (514) 366-6220

Bendradarbių ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos nuomonę. Rankraščiai trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra. Rankraščiai grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija ir neleidžia neatsako.

REDAKTORIUS R. E. MAZILIAUSKAS

ar jų samdinius. Pagaliau to lietuvių, kuris nori savo vaiką leisti į Vilniaus universitetą, tai tebūna jo asmeniškasis dalykas. Gyvename laisvoje šalyje ir esam laisvi žmonės. Įkalbinėti nereikėtų. Nėra ko ant šios rūšies dalykų dėti lietuviškos visuomenės antspaudą, nėra ko skaudinti širdies kalėjimuose ir stovyklose Sibire ir kitur esantiems lietuviams. Parodyti jiems, kad žadėtoji kovos dvasia yra jau išsisėmusi, supliuškus. O tokių lietuvių yra daugiau, negu mes manome. Tik S. Kudirkai buvo lemta meteorine laisvės žvaigžde sužibėti visame pasaulyje. Kiti gausūs tokie pat lietuviai yra sutrypiami okupanto batų nežinomoje baėjo.

Štai dar kas: Al. Gimantas ir kiti mūsų pagarbūs žmonės, neretai labai daug rašo. Naujas rašinys gautas ir tai svarbiausia. Vienas geresnis, kitas blogesnis. Suprantama ir priimama. Vis dėlto būtų geriau neliesti dalykų, kurie mūsų tautai yra "tabu". Tesvarsto šiuos reikalus tie, kam jie priklauso: mūsų tautos vadavimo veiksniai. Kai kas ir iš šių veiksmų pasišalpo. Gali, bet nieko svarbesnio už juos neturime ir nereikia turėti. S. Šetkus

"PRAŠAU
ATITAIŠYTI"...

1949 m. gegužės mėn. išsiėšiau į SLA narius, nes, pagal SLA šūkį, norėjau palaikyti lietuviybę. Apsidraudžiau nedidele

CITATOS

"DAVATKIŠKAS
LAIKRAŠTIS"

Prosovietinis Liaudies Balsas sausio 14 d. išspausdino J. P. pasirašytą straipsnį "Atvirai kalbant", kuris pradėdamas šitaip:

"Nuo to laiko, kai mon-trališkę Nepriklausomą Lietuvą pradėjo redaguoti R. E. Maziliauskas, laikraštis virto tikrai davatkišku laikraščiu ir "vadavimo" klausimu, ir religijos klausimu. Nejaugi jis mano, kad ir šiuo metu žmonės nieko negalvoja ir tiki, ką NL rašėivos jiems bruka"...

suma: pats 500 dol., žmona 250 dol., viso — 750 dol. suma. Per daugiau kaip dvidešimtmetį visą šitą sumą išmokėjau nedideliais nustatytais mėnesiniais mokėjimais. Vadinasi, sutaupiau 750 dol.

Prieš trejus metus tapau pensininku, gaudamas tą pusbadžio pensiją. Jei viskas gerai, tai šiaip taip galą su galu suvedu. Bet tokia amžiuje dažnai tenka ir su gydytoju pasimatyti, ir vaistinę aplankyti, o tada galas su galu jau ir nebesueina. Tada esu priverstas skaitytis net su centais.

Jausdamas, kad kartais neįstengsiu keleta mėnesių mokėti mėnesinių SLA mokesčių, ir žinodamas, kad draudimo suma jau visa išmokėta, parašiau SLA centrui laišką, prašydamas kaip nors sutvarkyti nedidelį mėnesinį mokestį bent už Tėvynės laikraštį. O tą jau įmokėtą sumą užšaldyti ar kaip jiems patogiau padaryti ir naudotis tos sumos nuošimčiais.

SLA centras paprašė jiems prisiųsti draudos polisus, ką padariau. Kai polisus grąžino — savo akimis netikiu. Vietoje 500 dol. įrašyta 300 dol., o vietoje 250 dol. — tik 200 dol. Vadinasi, nuo bendros 750 dol. sumos nubraukta 300 dol. Kodėl ir už ką?

Jei nebūčiau tos sumos jau įmokėjęs, nebūtų nė gaila: biznis juk lieka bizniu. Dabar jaučiuosi saviškių skaudžiai nukriaustas. Taupydamas taupomojoje kasoje, būčiau garantuotas, kad sutaupytoji suma neprapuls, o, be to, kiekvienais metais dar gačiau po keliasdešimt dol. palūkanų. Jei būčiau tuos 300 dol. paaukojęs Lietuvai Fondui, bent žinočiau kam ji panaudojama. O dabar kam, kokiam tikslui?

Vis dėlto SLA turėtų atitaisyti man padarytą skriaudą.

Jonas Pronskus
Waukegan, Ill.

IŠ CHICAGOS ŽVELGIANT

IR VĖL DARBAN

Antrasis jaunimo kongresas jau beveik ranka pasiekiamas. Dar keletas mėnesių ir Chicagon grįš šiluma. O kiek vėliau, pradėjus švęsti Amerikos nepriklausomybės šventę — liepos 4 d. — į pasaulio lietuvių sostinę pradės plaukti marios jaunimo. Kaip per atlaidus Lietuvoje.

Ir kongreso komitetas nebesnaudžia. Va, dar tik pusmėnėsis praėjo, o jau Chicagoje vėl posėdžiavo II pasaulio lietuvių jaunimo kongreso komitetas sausio 15 d.

Šitame posėdyje galutinai pabaigta komisijų "kūryba". Patvirtinta trijų, bene svarbiausių komisijų pirmininkai. Tai vakarinių programų — G. Kazėnas, transporto — A. Markulis ir kongresinio leidinio redaktorė — J. Jasaitytė.

Tikimasi, kad šios komisijos savo darbais prisivys, tuos vienetus,

— Inkstų liga mirusi 8 m. amžiaus Genevieve de la Poterie iš Montrealio yra užšaldyta, nes, jos tėvo nuomone, medicinos mokslas kada nors sugebės ją atgaivinti ir pagydyti.

kurie dirba jau keletą mėnesių. Neatrodė, jog tai būtų sunkiai įvykdoma, nes visi pirmininkai yra energingi ir darbštūs.

Posėdyje buvo ap-svarstyti kongreso plakato reikalai. Buvo iš-klaustyta dr. A. Norvilo pranešimas apie studijų dienų vietovę. Ja bus simpatingas Kent State universitetas Ohio valstijoje, netoli Clevelando. Pranešėjas paaikšino, kad vietovė studijų dienoms gauta labai patogiomis sąlygomis, ir universiteto vadovybė yra nepaprastai susidomėjusi lietuvių jaunimo reikalais.

Ir šitame posėdyje daug rūpesčių sukėlė painus petichijos reikalas. Pasirodė, kad jos tekstas dar vis nėra tinkamas, tačiau jau padaryta pažanga: nutarta, jog iki sekančio vasario mėn. posėdžio turi būti galutinai paruoštas tekstas, kuris bus patvirtintas. Dėl įvairių priežasčių įvairūs mūsų veiksniai įvairiu laiku pasiūlė įvairias nuomones, dėl kurių vis ir nesutariama. Tačiau kitame posėdyje — iškilmingai prižadame — bus iškeptas petichijos tekstas.

Buvo ap-svarstyta a. a. Juozo Bačiūno pagerbimas. Taip pat buvo nutarta suorganizuoti sporto dieną, kurioje pasirodytų mūsų iškiliųjų sportininkai. Užsiminta, kad yra galimybių, jog iš Australijos atvyks jaunimo mergaičių stalo ir lauko teniso komandos, kurios žaistų prieš mūsų iškiliąsias stalo teniso žvaigždes iš Toronto.

Buvo iš-klaudyta visos eilės pranešimų apie paskirų komisijų darbus. Visos komisijos ir pakomisijos tikrai nuoširdžiai dirba ir laiku atlieka numatytus darbus.

Finansų komisijos vardu iš New Yorko kalbėjo jos atstovas Ant. Sabalis, kuris iškėlė visą eilę klausimų. Svarbiausias rūpestis yra skubiai užverbuoti Jaunimo metų komitetus įvairiose vietovėse pradėti organizuoti piniginių vajų. Mat, komitetas jau daro išlaidas, o aukų iš paskirų lietuviškų kolonijų dar beveik negauta.

Komiteto kontrolierius S. Mikaliukas padarė pranešimą apie izdo padėtį. Jis pasidžiaugė, kad visos komisijos yra gana taupios ir suaukotų pinigų nešvaisto.

Pirmasis šių metų posėdis buvo labai darbin-gas ir nuotaikingas. Kongresas artėja, o su juo auga ne tik barzdos, bet ir rūpesčiai — taip galvoja ir komiteto pirmininkas R. Sakadolskis.

Jonas Šoliūnas

Posėdžiauja jaunimo kongreso komitetas Chicagoje. A. Gulbinsko nuotraukoje iš kairės: Neimanaitė, A. Kizlauskas, V. Ruibytė, D. Vaitkevičiūtė ir G. Breichmanas (KLB kr. valdybos vicepirm. jaunimo reikalams).

PARAMA LIETUVOS TIKINTIESIEMS

BRANGŪS BROLIAI IR SESES
LIETUVIAI LAISVAJAME
PASAULYJE!

Lietuviai vyskupai, Apaštalu Sosto paskirti jūsų dvasinių reikalų tarnybai, sielojamės kartu su jumis visais mūsų tautos reikalais. Mums rūpita jūs, tačiau rūpi religiniai ir moraliniai reikalai mūsų brolių pavergtoje Lietuvoje, išblaškytų po Rusiją ir Sibirą. Tokių tremtinių lietuvių Rusijoje (ir Sibire), pačių rusų pateiktomis žiniomis, paskutiniu laiku buvo apie 158.000. Naujų įvykių eilė Lietuvoje parodo, kad ir šiandien, kaip Stalino laikais, prieš religiją kovojama žiauriau, negu prieš kriminalus, ištvirkimą, girtavimą. Pavergėjas siekia mūsų tautą sužlugdyti dvasiškai ir morališkai, kad tuo būdu palūžtų ir tautinis jos atsparumas. Visi vieningai melskimės už mūsų brolius, padėkime jiems kaip sugebame.

Kad sėkmingiau ir bendromis jėgomis galima būtų padėti mūsų pavergtos tautos religiniams ir moraliniams reikalams, informuoti pasaulį apie religijos persekiojimą Lietuvoje, būrys mūsų kilnių patrijų kunigų 1959 m. įsteigė Lietuvių Katalikų Religinę Šalpą. Per ją stengiamės, kiek sugebame, padėti Lietuvos religiniams reikalams. Prie L. K. Religinės Šalpos yra sudarytas fondas, kuris bus saugojamas iki to laiko, kai bus galima laisvai padėti Bažnyčiai Lietuvoje. Šiam fondui pradžią davė fondas, kurį bandė steigti a.a. arkivyskupas metropolitas Juozapas Skvireckas kartu su abiem tada gyvais kitais lietuviams vyskupais tremtyje. Dabar esą gyvi laisvame pasaulyje lietuviai vyskupai kviečiame visus lietuvius bendron talkon savo metinė auka remti dabar galimus gelbėti reikalus, o didesnę auką ar palikimu didinti fondą ateičiai. Fondui kiek išaugus, jo metinės pajamos galės būti naudojamos dabarties religiniams reikalams

Lietuvoje, tačiau ši pagalba pasiekia tik nedaugelį ir tik materialinius jų reikalus. L. K. Religinė Šalpa stengiasi padėti visiem Lietuvos žmonėms dvasiniuose reikaluose. Kol esame dar pajėgūs, pasekime senosios kartos lietuvių pavyzdžiu ir visi vieningai užtikrinkime Lietuvos religiniams reikalams pagalbą dabar ir ateityje. Tai reikala, apie kurį kalbėtų, jei galėtų, visi Lietuvos žmonės ir žuvusieji mūsų tautos kankiniai.

L. K. Religinei Šalpai aukos visada pageidaujamos, tačiau atsižvelgdami į kitų lietuviškų organizacijų ir veiksmų reikalus, mes skelbiame L. K. Religinės Šalpos reikalams kiekvienų metų Gavėnios laiką. Kas kitu laiku nebūtų prisiminęs L. K. Religinės Šalpos reikalų, tai prisiminkite ypatingai Gavėnios metu.

L. K. Religinė Šalpa ir jos rėmėjų organizacija paskelbs taisykles, už kokią auką koks atžymėjimas ar titulas bus skiriamas. Šia proga mes tik primename, kad L. K. Religinė Šalpa yra įregistruota Amerikoje ir Kanadoje. Jai skiriamos aukos Amerikoje yra atleidžiamos nuo mokesčių. L. K. Religinės Šalpos oficialus vardas: LITHUANIAN CATHOLIC RELIGIOUS AID, Inc. O jos fondo vardas: LITHUANIAN CATHOLIC RELIGIOUS AID REHABILITATION FUND, Inc. Šiuo metu jų adresas: 6409 56th Road, Maspeth, N.Y. 11378, USA.

Kviečiame visus lietuvius savo gyvenamose vietose organizuoti rėmėjų būrelius. Visi lietuviai kunigai ir L. K. Religinės Šalpos darbuotojai jums patars ir padės.

Kviečiame ir prašome kiekvieną lietuvių suprasti mūsų kenčiančios tautos dvasinių reikalų svarbą ir vieningai jiems padėti.

Kiekvienam Dievas gausiai atlygina ir visus telaimina.

Vyskupas Vincentas BRIZGYS
Vyskupas Antanas DEKSNYS

GAUSUS OBUOLIŲ DERLIUS

Kvebeko provincijos obuolių derlius šimet pasiekė beveik penkis milijonus bušelių. Arti milijono bušelių obuolių eksportuojama, daugiausiai į JAV ir Angliją. Daug obuolių sunaudojama vaisvyno gamybai, kuris vadinamas "cider". OIP nuotr.

4 psl.

PANORAMA

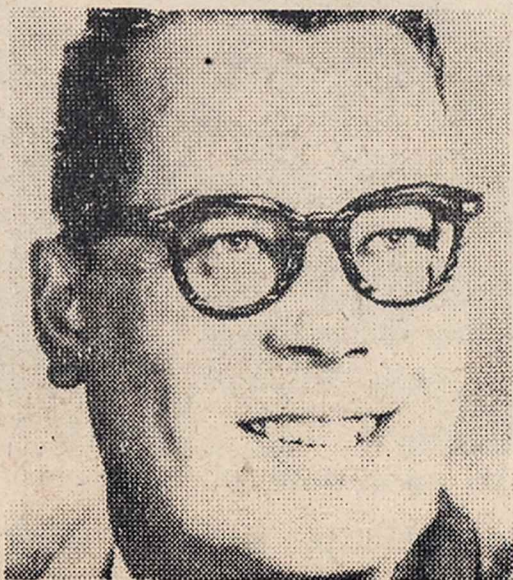
PERTVARKYTAS KABINETAS

Kanados ministras pirmininkas Pierre Elliot Trudeau pertvarkė ministrų kabinetą.

John Turner

Buv. finansų ministras E. Benson paskirtas gynybos ministru. Buv. teisingumo ministras J. Turner paskirtas finansų ministru. Vietoje viešųjų darbų ministerijos A. Laing perėmė karo veteranų reikalus. Buv. darbo ministras B. Mackasey dabar paskirtas darbo resursų ir imigracijos ministru. Buv. vartotojų ir bendrovių reikalų ministras R. Balford perėmė miestų reik. ministeriją. Buv. darbo resursų ir imigracijos ministras O. Lang paskirtas teisingumo ministru. Buv. gynybos ministras D. Macdonald perėmė energetikos ir kasyklų ministeriją. Buves valstybės ministras miestų reikalams R. Andras dabar paskirtas vartotojų ir bendrovių reikalų ministru. Buv. valstybės ministras M. O'Connell paskirtas darbo ministru ir toliau valdys Kanados informacijos valdybą. Buv. karo veteranų ministras J. E. Dube dabar paskirtas viešųjų darbų ministru.

Pat Mahoney

Valstybės ministru paskirtas P. Mahoney anksčiau kabinetui nepriklausė. Energetikos ir kasyklų ministras J. J. Greene dėl ligos iš kabineto pasitraukė.

Kabineto pertvarkymas pirmoje eilėje palietė tuos ministrus, kurie pastaruoju metu susilaukė aštrios kritikos iš stambiųjų pramonininkų ir verslininkų dėl krašto ekonominės padėties. Ypač buv. finansų ministras Bensonas buvo aštriai kritikuojamas dėl ekonominės politikos, o buv. darbo ministras Mackasey, kuris patiekė projektą pakeisti darbo kodeksą, iššaukė stambiųjų pramonininkų nepasitikėjimą.

Bryce Mackasey

Pastebėtina, kad savo postuose liko užsienių reikalų ministras M. Sharp ir visi iš Kvebeko kilę frankofonai ministrai.

Žurnalistų nuomone, artėjant federaliniams rinkimams, valdančiai partijai yra svarbu turėti pramonės ir prekybos magnatų pasitikėjimą, nes iš jų sluoksnių partijai paprastai gauna stambiausias aukas rinkiminei kampanijai.

SOVIETIJOS ŽYDAI

The Toronto Star sausio 8 d. paskelbė du būdingus straipsnius apie žydų imigraciją į Izraelį ir apie tai, kodėl sovietai pastaruoju metu didesniai žydų skaičiui leidžia išvykti. Pastarąja tema pasisakė prieš mėnesį emigravęs Michail Zand, rašytojas ir orien-

talinių kalbų žinovas.

Jo nuomone, žydams emigruoti daug reiškusio pasaulio viešoji nuomonė. Sovietai esą tai nuomonei labai jautrūs. Antroji priežastis, tai spausti arabus, trečioji — sovietų siekimas pakenksti Izraelio ūkiui. Pasak Zando, praėj. metų rugsėjo mėn. į Izraelį daugiausia emigravo Gruzijos ir Baltijos respublikų žydai ir jie daugiausia buvę be profesijų ir netinkami krašto ūkiams interesams. Autoariaus nuomone, turi reikšmės ir vidiniai nesutarimai Kremliuje.

Svarstydamas klausimą, kodėl rusai varžo, trukdo (šalina iš tarnybų) tiems žydams, kurie prašo vizų emigruoti, prof. Zand mano, kad sovietinių žydų noras repatrijuoti į Izraelį esąs pavojingas Rusijai. Svarbiausia, kad žydų kova reiškianti didžiulį sovietų ideologinį pralaimėjimą, nes ji liudija, kad komunistų pasigyrimai, jiems sukūrus geriausią pasaulį bendruomenę, pasirodė klaidingi.

Antra, žydų kova gali žymiai prisidėti ir prie kitų tautinių judėjimų Sovietuose.

Tie mažųjų judėjimai, turi savas teritorijas Sovietų Rusijoje. Jie siekia tikros nepriklausomybės Rusijos sienų ribose, o vėliau — virsti nepriklausomomis valstybėmis. Geriausi pavyzdžiai, tai ukrainiečiai, lietuviai ir armėnai.

Kita mažųjų rūšis yra tos, kurios neturi savų teritorijų sovietuose, kaip Krymo totoriai, vokiečiai, graikai ir smulkioji turkų grupė.

Dar vienas veiksnys, turįs ryšio su sovietiniais trukdymais, esąs ne ideologinio, bet pragmatinio pobūdžio. Didžiąją žydų Sovietų Rusijoje daugumą sudaro vidurinės klasės, aukšto išsilavinimo, įvairių profesijų asmenys. So-

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

viėtų režimui reikalingi specialistai ūkiui, gynybos reikalams ir pan. Dėl to rusams ir netikslinga skatinti žydų emigravimą. Beje, kitame straipsnyje Jeruzalės rabino dr. S. Rosenbergo nurodyta, kad pagal hebrajų mokyklos Jeruzalėje duomenis, lengviausia pavyksta įliedinti į Izraelio ūkį žydus, atvykusius iš ne rusiškųjų Sovietų Sąjungos sričių, pavyzdžiui, iš Lietuvos.

AMNESTY INTERNATIONAL

Vlėkas buvo kreipėsis į Amnesty International Londone sekretoriata, kad šis darytų žygių gelbėti iš kalėjimo kun. J. Zdebskį ir kun. P. Bubnį.

Gautas atsakymas, kad esanti ruošama byla, kuri būsimi pasiūsta Jungtinėms Tautoms ir su peticija įteikta sovietams, siekiant, kad sumintieji būtų paleisti.

Trumpai

— Sovietai ir daugumas komunistinių valstybių Bengladešui suteikė diplomatinį pripažinimą. Laukiama, kad netrukus Bengladešą pripažins Britanija, Vakarų Europos valstybės, Kanada ir kt.

— Pakistanas paskelbė, kad išstos iš Britų Tautų Bendruomenės, nes trys Bendruomenės valstybės pripažįstančios Bengladešą, buvusį Rytų Pakistaną.

— Vienuolika dienų trukęs Kanados orinio susisiekimo kontrolierių streikas buvo sustabdes Kanados keleivinius lėktuvus. Oro kontrolieriai savo reikalavimų nepravedė, bet tarsis toliau.

— Prezidentas Niksonas paskelbė, kad jau ilgesnį laiką Šiaurės Vietnamui buvo patiekęs pasiūlymus atitraukti visus JAV ir sąjungininkų dalinius iš Pietų Vietnamo ir krašte prarasti laisvą rinkimus, jei komunistai sutiktų su paliaubomis visoje Indokinijoje ir paleistų visus karo

Iš Detroito rašo Alf. Nakas

NAUJAS LIETUVYBĖS CENTRAS

Nesakykite, kad tai tik detroitiečių reikalas. Pasidžiaukite su mumis visi, o, rasi, ir sau kada nors pavyzdžiu prisitaikykite...

Reikalas eina ne tik apie vienos mirštančios lietuviškos tautinės parapijos atgaivinimą, bet ir apie susidariusios padėties aplamai lietuviškam reikalui išnaudojimą. Ką ši mėnesio Detroito lietuviai laimėjo, jau seniai kuriame kitame JAV mieste mūsų tautiečiai laimėję bebuvė.

Prieš trejetą metų, Dievo Apvaizdos lietuvių katalikų bažnyčią ir kleboniją greitkeliui vėčiant, Detroito kurija lietuviams pasiūlė pusmilijonį dolerių kompensacijos, bet kartu pareiškė ir labai tvirtą pareidavimą, kad naujai statoma bažnyčia tarnautų nebe tik lietuvių grupei, bet ir visiems kitiems apylinkių katalikams, kitaip sakant, kad naujoji parapija jau būtų teritorinė.

Reikalą gerai ir laiku suprātę, jaunieji parapijiečiai tokioms užmabalaisvius. Panašias priemones siūlė ir demokratų partijos politikai.

— Slapstęsis Kvebeko revoliucinių nepriklausomybininkų teoretikas Pierre Vallieres savanoriškai pasidavė policijai ir bus teisiamas už krašto išdavimą. Anksčiau Vallieres pareiškė, kad teroristinėmis priemonėmis siekti Kvebeko nepriklausomybės buvusi klaida, atėityje jis už separatizmą kovos demokratiškomis priemonėmis.

— Jungtinių Tautų saugumo tarybos posėdžiuose Addis Ababoje, Etiopijoje, ypač griežtai puolama Britanija už neramumus Rodezijoje.

čioms griežtai pasipriešino ir reikalavo tautinės parapijos atkūrimo. Ir ne tik to. Parapijiečiai reikalavo, kad šalia bažnyčios ir klebonijos būtų statomi ir kultūrinio centro rūmai (activities building), ko anksčiau parapija neturėjo. Reiktų daug rašalo išlieti, aiškinant, kiek nervų, prakaito, diplomatijos ir konkrečių darbų kainavo tie treji metai.

Paliksiu tatau nuošaly. Tik pasakysiu, kad 1972 m. sausio 11 d. iš kurijos, per vyskupą Toma Gumbletoną atėjo žinia, jog paskutinis "taip" kardinolo ištartas ir jog statybas galima pradėti kada tik norime. Pradėti statybas, tai reiškia pradėti bažnyčios ir kultūrinio centro statybas iš karto, vienu ypu. Visokioms tāsynėms ir intrigoms tebevykstant, klebonijos statyba jau buvo užbaigta ir šiomis dienomis abu kunigai į ją persikrausto. Parapijiečiai dėl klebonijos statymo anksčiau už kitus pastatus buvo lengvai nusileidę, nes klebonija be bažnyčios vistiek neturėtų ką veikti. Bet nenusileido dėl bažnyčios statymo pirmiau už kultūrinį centrą. Ir laimėjo...

Kultūrinis centras, pa-

gal torontiškio architekto Albrechto Kulpos-Kulpa- vičiaus projektą, turės 6-7 šimtų vietų salę su scena, apie 10 klasių kambarių lituanistinei mokyklai, sporto salę ir patalpas bibliotekai. Vadinasi, turės viską, kas Detroito lietuvių kolonijai verkiant reikalinga ir ką atskirai, be kurijos pagalbos, buvo jau joku būdu nebeįmanoma patiemis įsigyti.

Pavyzdžiui, Detroito Lietuvių namai, pirkti prieš devynerius metus ir neseniai baigti visiškai išmokėti, nors ir erdvūs, bet patalpų lituanistinei mokyklai neturi ir neįmanoma jas ten įrengti. Be to, Lietuvių namai jau kelinti metai yra visokių panterų ir kitų kriminalo gaivalų zonoje ir ten be policijos apsaugos rinktis jau nebeįmanoma.

Naujai kuriama parapija, tai yra, naujoji bažnyčia ir kultūrinis centras, bus statoma Southfielde, šiaurės vakarų Detroito priemiestyje, pietiniame Nine Mile Road šone, netoli Beech Daly kelio, tad apie 20 mylių nuo Detroito vidurmiesto, palyginti, labai saugioje vietoje.

Kad statybas pradėjus, bereikia tik pasirašyti sutartis su kontraktoriais. O su jais jau senokai susitarta, viskas iki detalių sulygta ir tik buvo laukta paskutinio kurijos žodžio. Statyboms vadovaus čikagiš-

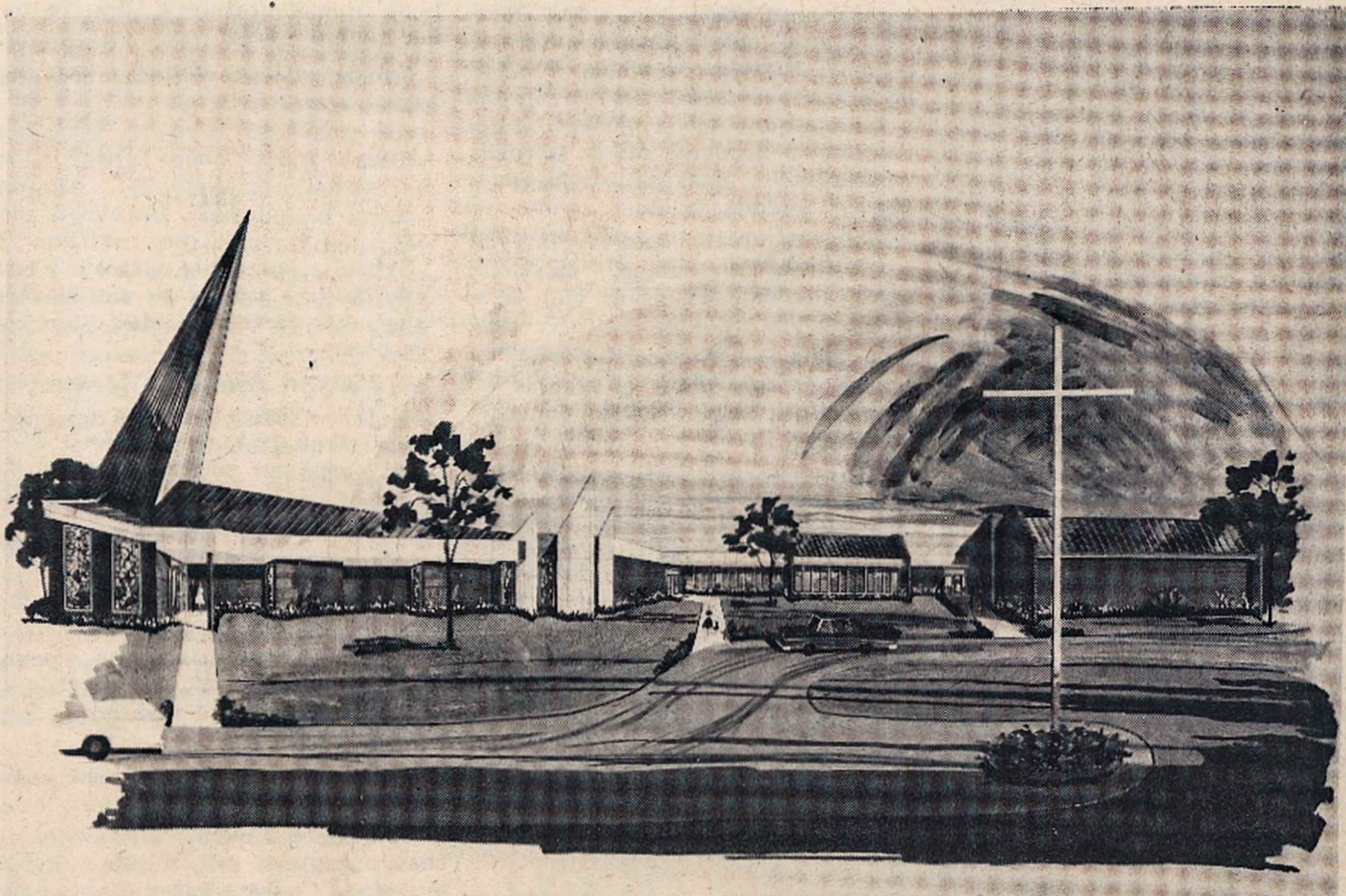
kis architektas Albertas Kerelis.

Ai, nereikia nė aiškinti, kad kurijos duotų pinigų neužteks. Reikės jų nemažos sumelės, taip tarp šimto ir pusantro šimto tūkstančių. Tatau parapijiečiai ir neparapijiečiai seniai žinojo.

Prieš trejetą metų buvo įsteigtas statybų fondas ir per keletą savaičių tuomet buvo gauta pasižadėjimų apie 78 tūkstančiams. Kai statybų leidimo gavimas įstrigo, pasižadėjimų telkimas irgi sustojo, o ir pasižadėjusieji teatidavė apie 40 tūksančių.

Dabar, leidimą gavus, aukų telkimas atgaivintas. Parapijiečių, kurių tėra vos apie 300 šeimų, neužteks. Reikės verbuoti ir daugiau parapijiečių ir kartu prašyti aukų iš parapijai nepriklausančių, net ir visai nuo bažnyčios atšalusių tautiečių. Tikiu, jog pinigai nesunkiai bus surinkti. Reikalas per daug lietuviškas ir per daug rimtas, kad jo visi Detroito lietuviai nesuprastų.

Visi naudosimės mokyklos patalpomis, salėmis, biblioteka. Turėsimė vietą, kur neberekės važiuojant vežtis policininko. Atgaivintos Dievo Apvaizdos parapijos kultūrinis pastatas, kuris maždaug už metų nuo šių žodžių parašymo bus baigtas, tarnaus Detroito lietuviams keletą dešimtmečių. Alf. Nakas

NAUJOSIOS DETROITO LIETUVIŲ BAŽNYČIOS IR KULTŪROS CENTRO PROJEKTAS, KURĮ PARUŠĖ ARCH. A. KULPA-KULPAVIČIUS. V. Noreikos nuotr.

Budelio kalavijas

Senojo Vilniaus novelė

I

Per keturkampę, prieblandos prislėgtą Magistrato salę nuaidėjo šaižus balsas:

— Raštininke!

Saukė Vilniaus vaivada, orus, puošnus, prazilęs ponas su paauksuota špaga prie šono. Išlįsęs, ilgą mėlyną nosimi raštininkas, išgirdęs jo malonybės balsą, pašoko lyg nupliktas. Jis, pribėgęs prie vaivados, žemai nusilenkė:

— Ką įsakysite?

Vaivada, rodydamas pirštu duris, įsakė:

— Atvesk ateivį!

Salėje šimtas dvi akys sekė, stebėjo orų Vilniaus poną: šiandien į miesto rotušės antrąjį aukštą susirinko visas Magistratas: dvylika pasiputusių miesto burmistrų, dvidešimt keturi pasitempę, iškilmingi tarėjai, keturi išdo sargai šafarai, notaras ir tarybos smulkmė. Sukumpę žilaplaukiai seniai raukšlių išvagotais veidais ir antrą jaunystę gyveną apvalius ponai, juodai, iškilniai blizgančiu minkštu aksomu apsirengę.

Linkčiodamas, kosčiodamas raštininkas į salę įvedė jauną rudaplaukį: milžiną. Žvakės sietynuose apšvietė jo raudoną sprandą, raudonas išpampusiomis venomis rankas. Ateivis buvo apsirengęs svetimšalio, vokiško kirpimo drabužiais.

— Budelis iš Holšteino, — nušiužėjo visuotinis šnabždesys.

Didžiojo Lietuvos kunigaikščio vaivada atsistojo.

— Ponai burmistrai, ponai tarėjai, jūs teisūs: šis jaunas svetimšalis parsisamdė mūsų miestui budeliu, nes, kaip žinote, prieš dvejus metus mirė meisteris Jonas. . .

— Pagaliau, — patenkintas garsiai atsiduso sudžiūvęs burmistras Jonas Kazlevičius, — savas galvakirtis bus, o tai nuo tūkstantis šeši šimtai septyniasdešimt septintųjų po Kristaus metų vis svetimais teko verstis. . . Iš kitų miestų, gėda pasakyti, skolytis budelį turėdavome. . .

Rudaplaukis milžinas nedrąsiai ir smalsiai žvalgėsi, sukiojo galvą į šonus.

— Kelionė buvo tolima, meisteri Henrichai, tu, tur būt, pavargęs? — klausė jo vaivada.

— Ne, pone, aš nepavargęs, — atsakė rudaplaukis Henrichas. Jo balsas buvo duslus. Jis aiškiai varžėsi susirinkusių puošnios, išdidžios magistratūros ponijos. — Mes niekada nepavargstame, jei to reikalauja pareiga, maloningas pone, — pridūrė nusilenkdamas.

— Ką tu moki? — paklausė storas ledantis burmistras. — Ar ne per jaunas tokiame sunkiam darbui?

Henrichas dar labiau paraudo, jis nevikriai pasirausė kelionės krepšyje:

— Štai mano pergamentas, ponai. . . — jis ištiesė ritinėlin susuktą raštą.

Raštininkas pagal vaivados duotą ženklą ėmė garsiai skaityti raštą, kad meisteris Henrichas visiškai paruoštas savo profesijai. Baigęs jis specialią budelių mokyklą, išlaikęs visus egzaminus, mokas aštuoniolika kankinimo ir septynis pasmerkusių žudymo būdus, yra praėjęs ilgametę praktiką Hagoje, Holšteine, Ciuriche ir Leipcige. . . Būtent, praktikuoti kabinti už geležinių kablių, plakti ir kankinti nusikaltėlius, vykdyti bausmę, kertant galvą, kariant kartuvėse, smaigiant rankomis, ket-

virčiuojant. Turi įgūdžių nuplaustyti ausis, plėšyti kūną įkaitintomis replėmis, moka laužyti kaulus, nuteistąjį sodinant ant nusmailinto kuolo, užkasant gyvą į žemę arba užmuri- jant į sieną, įpinant į ratą. O nusikaltusį erezija ir burtininkavimu, gal- li gyvą sudeginti ant laužo. . . Po- ko išgijo šiame pergamente antspau- dais ir parašais patvirtintas budelio- meisterio teisės.

Greta šitojo, — raštininko bal- se buvo jauti siaubas, — meisteris Henrichas ypač mieliai valdė pagrū- dinius mirties bausmės įrankius: ka- laviją ir ilgakojį dviašmenį kirvį, vadinama barta. . .

Per salę pro juodai apsirengusius ponus nuvilnijo saldžiai beišus šur- pas. Magistratūros ponai sužinojo, kad meisteris Henrichas apmokytas prižiūrėti kalėjimus, išgabenti iš miesto mirusius žmones ir kritusius gyvulius, gaudyti šunis ir rupintis miesto švara. . . Visa, ką skaitė Ro- tušės tarybos salėje išblyškęs rašti- ninkas, jaunas rudaplaukis patvirtin- davo orių galvos linktelėjimu:

— Je, — pritardavo Henrichas, — je, visai taip! — O vėliau, visiems tylint, įsiai pridūrė:

— Musu visa šeima meisteriai. Ir prosenelis, ir senelis, ir tėvas, ir penki broliai. . . Mes geri krikščio- nys, ištikimi bažnyčios suns. Amen. . .

Ponas Vilniaus vaivada vėl šyp- sojosi į žuizius usus. Subruzdavo dvyli- ka patenkintu miesto burmistrų, dvi- dešimt keturi tarėjai pritardami lin- gavo galvas — nedrąsus, atvirašir- dis, pamaldūs jaunuolis ir jiems pa- tiko.

— Mūsų sąlygas žinai? — užkla- sė budelio vaivada.

— Je, pone vaivada. . .

Magistrato ponai, ištiesę kaklus, žiūrėjo, kaip meisteris Henrichas prakaituodamas braižė sutartyje sa- vo pavardę, kaip gavo oficialų raš- tą su kabančiais vaško antspaudais, raštą, kuriuo jis tapo šurpiu Vil- niaus Magistrato mirties angelu. . .

Atėjo naktis. Užgeso žvakės rotušės sietynuose, bokšto laikrodžiai iš- mušė vidurnaktį. Tik naktinė sar- gyba žvangino ginklais, tik panak- tiniai rėkavo įprastinius šuksnius apie nakties ramybę. . .

Viena švieselė negeso per naktį požemyje po didžiaisiais Subačiaus vartais.

II

Žibintas meisterio Henricho buste apšvietė keletą nesudėtingų baldų, kraupius kankinimo įrankius, raudon- ną apsiaustą. Ir nukryžiuotąjį ant sienos, tą, kuris savo trumpomis kančiomis norėjo atpirti neišmatuo- jamus žmonijos kentėjimus.

Jaunasis budelis apžiūrėjo savo inventorių, gilinosi į pajamų ir išlai- dų knygas. Amžiaus sugurintą į kup- rą sėdėjo senė kampe ir be perstojo čepsėjo lūpomis. Karpomis nusėtas veidas, žili barzdaplaukiai, paraudu- sios trauksenos akys priminė jaun- ajam vyrui pasakojimus apie šiau- rės raganas, apie Vilniaus, Subačiaus požemių baidyklę siaubūną. Prisimi- nė Henrichas, kad Vilniaus miestas ir tolimiausiose šalyse garsėjo be ga- lo gražiomis legendomis ir šurpiais pasakojimais, kad pats Vilnius — miestas legenda.

Senoji baidyklė, budelio Dovydo rašlė, krebždėjo kampe, murmėjo, neatitraukdama žvilgsnio nuo Hen- richo.

— He-he-he, — burbėjo senė, — tau knygos knygos. . . O kraujas vis pinga. . . He-he-he, o išlaidos meiste- riui didėja. . .

Henrichas susidomėjęs pasižiūrėjo senę. Ką ji čia vapalioja?

— Nenaudinga, he-he-he, šiais lai- kais deginti raganas. Lentos, raštai, červa brangsta. . . Raganų daugėja, he-he-he.

Budelis, senai nullus, atvertė se- no pergamento lapą. . . Taip taip, se- nė teisi: čia surašytos išlaidos gran- dinėms, spygnoms ir jų remontui, re- težiams kaliniams kaustyti prie pože- mio sienų. Pajamos už nuplakimą — viena kapa grašių, pajamos už žmog- žudžio nukirtimą — irgi apgalvėtina kapa grašių. . .

— He-he-he, — be pertraukos keknoja kampe senė, — pinigai iš tavo kapo eis ir torturos įrankiams,

he-he-he. . .

Bet naujasis Magistrato egzeku- torius nebesiklauso senės burbleni- mo. Senoje, laiko ir žmonių nutrin- toje knygoje jis skaičiuoja auksa- nius, išleistus kaliniu maistui, kalėjimo išlaidas. Paskui senė užmiega, ima garsiai šnarpti. O Henrichas paremia rankomis galvą ir ilgai masto, klausosi, kaip naktį plėšo, budina alkano benamio šuns kauki- mas.

Meisteris ismeigia akis dar į vie- ną užrašą knygoje.

„. . . Parduotas senas meisterio Do- vydo kalavijas. Atpirko magistratas už 30 auksinų. . .“ Rudaplaukis mil- žinas ateina prie sienos. Čia ir kabo senas, nutrinta rankena budelio ka- lavijas. Pritaikytas galvoms kirsti ant trinkos. Smaikštus, aštrus. „Mirčio Dantimi“ vadinamas.

Nemalonus drebulys nubėga per nugara jaunajam budeliui. Baimė su- remia jį: „Kiek galvų nukirsta šituo kalaviju? — masto. — Dešimtyš, šim- tai? Ar neištiks jo bėda? Nuo amžių žinoma, nuo amžių visose šalyse vengiama vienu budelio kalaviju nukirsti daugiau kaip lūkstančių gal- vų. . .“

„Tada plienas buna taip prisigėres krauju, kad pats pavirsta gyvu ir ga- li nukirsti savo šeiminko galvą. . . Atmink, vaikel!“ — suskambėjo jau- nuolio ausyse tėvo perspėjantis bal- sas. Jis neiškęs pribėga prie šnarpančios senės, nutveria tą ska- malų ir kaulų ryšulį.

— Ė, motin, ė! — budina Dovydo našlę.

— He-he-he, ko tau? — senė ne- patenkinta čepsė lūpomis.

— Ė, motin, Dovydo našlę, pasa- kyk man, kiek galvų nuritino ši- sai? — rodo į kalaviją.

— Mirčio Dantis, he-he-he? Daug, he-he-he. . .

Ir senė vėl užparpė kampe.

Atsiminė Henrichas, kaip jo tė- vas, o ir senelis, nukirsdinęs kruvini nusikaltėlių galvas, kalaviją naktį išnešdavo už miesto sienų, ten su- daužydavo jį slapčia ir užkasdavo žemėn. . .

Tik parvčiais Henrichą apėmė miegas. Pasimeldęs prieš nukryžiuo- tajį, pašnairavęs į miglyje šnarpan- čią Dovydo našlę, kurią turėjo po- pinti ir globoti iki mirties, jis atsi- gulė. Pasikišęs rankas po galvą, vis galvojo, kaip toliau seksis jam čia, svetimoje šalyje, nepažįstamame mieste. Be jokio kartėlio, net su ga- lia šypsena mastė, kaip žmonės, pa- matę jo raudoną apsiaustą, žegnoda- miesi spruks į šonus, kaip verks iš- sigandę vaikai. . .

Vėl liūdesys užgulė jauno berno širdį, kam jam teks būti vienšiam. Čia ir ilgiausius metus. Iki šiolei vi- sos merginos, sužinojusios, kas jis toks, pasibaisėjusios kuo skubiau- siai sprukdavo šalin. . .

Pagaliau saldus miegas nutraukė jaunojo budelio liūdnas svajas. Mie- godamas rudaplaukis Henrichas at- rodė dargi gražus — įsiai taip švel- niai šypsojosi, lūpos šnabždėjo ar- tik ne melnės žodelius tai nuostabiai, nepažįstamai gražulei, kurią jis da- bar regėjo sapne?

Kampe, plačiai išžiojusi bedantę, kriokė senė.

III

Rytmetis jau seniai blėso, o į bu- delio duris, į požemį po didžiaisiais Subačiaus vartais, beldėsi pagyve- nęs ponas.

— Meisteri Henrichai! Meisteri. . .

— Je? — iškišo pro duris mieguis- tą galvą rudaplaukis.

— He-he-he, — suniurnėjo senė iš kampos, pažinusi svečią, — Tai Martynas — didžiausias sukkčius mieste!

Ponas, lyg negirdėdamas senės zo- džių, nusišypsojo.

— Aš — Martynas Kulbė, pono meisterio padėjėjas. . . Magistratas liepė perimti ponui meisteriui ūkį, kalinių raktus. . .

— He-he-he, — keknojo senė kam- pe.

Išklausęs bažnyčioje mišių, Henri- chas nužygiavo prie Rotušės. Aikš- tėje greta bokšto kareiviai tvarkė savo aprangą. Sudundėjo būgnai, su- trimitavo ragai ir triubos — prasidė- jo įprastas muštras. Spalvingi karel-

viai pro krautuvėles, pro cechus nužygiavo Monetų rūmų link. Bude- lis neskubėdamas užsimetė raudoną apsiaustą ant rankos, atidžiai apžiū- rėjo savo „ūkį“, kaip kad sakė Mar- tynas Kulbė. Minutę jie sustojo rin- koje, priešais Rotušę. Čia girgždėjo senos ir pajaudusios kartuvės, kita- me šone stiebėsi gėdos stulpas „pi- lotas“, prie kurio rišdavo ir rykštė- mis plakdavo nusikaltėlius. . .

Apžiūrėjo Magistrato sales bur- mistras, teismui. . . Prie Rotušės vartų buvo vienas kalėjimas, o rū- sluose antrasis, baisėnis. Meistras Henrichas, apžiūrėjęs pirmąjį kalėjim- ą, slidžiais laiptais nusileido į Magistrato rūsius. . . Žibintas silpnai apšvietė požemius, kalinių kamerų duris. Bet ir nuo tos menkos šviesos tamsos iškankintos kalinių akys skaudžiai merkėsi. Dauguma kalinių, šlykštu žiūrėti, baisiausi skarmaliai, seriais apžėlę jų veidai. . .

— Malonės, malonės, šviesusis pone! — šaukė vienai.

Kiti, išgirdę Martyną Kulbę žvan- ginant raktais, išvydę raudoną bude- lio apsiaustą, skubiai šliauždavo at- gal į tamsią kameros gilumą. Ran- duotas, paniūręs luošys, plėšikas Kuoka, nudaigojęs Panerlių kelyje pirklių, nusišaipė:

— Dėkokim viešpačiui — vėl at- sirado tikroji valdžia, — ir vienin- tele plėšria akimi žiūrėjo į jaunąjį budelį.

— Džiaukis, džiaukis, — piktai su- kikeną ponas Martynas, — išmui- linta kanapinė virvė jau alksta ta- vęs. . .

Kraupiai suderžgėjo sunkios kali- nio grandinės, kažkas nusikeikė, to- limiausiam požemio narve šmėkšte- lėjo juoda, žlibos šviesos iškraipyta pamėklė.

— Duonos ir šviesos! — prasiver- žė almana. — Aš nekaltas! Penkioli- ka metų sėdžiu čia!

Riksmi sujudintame požemyje netilo. Bet Magistrato tamsieji mūrai amžiais buvo ir liko tokie pat akli, šalti, kurti ir nebylūs. . . Tokie, kaip ir pats meisteris Henrichas. Neveltui jis mokslus baigė pas geriausius Eu- ropos budelius, savo amato virtuo- zus.

IV

Gaudė, ošė žmonių marios. Minia prie Rotušės aikštės vis didėjo. Sū- kavo amatininkai, miestelėnai, spal-

vingi bajorai ir kaspinais išsidabinu- sios panaitės, tarnai. Zujo vienuoliai ir prekijai, įkyriai siūlydami saldu- mynus, kvėpalus, geriausios rūšies pomadą, vaško tyrę ponų usams žvilginti. Minia tirštėjo, stumdėsi.

Nuaidėjo riksmi, keiksmi, kaž- ką negyvai sutrypė, keletui sulaužė rankas, išnarino sąnarius, samyšyje mikliai darbavosi žvalras kišenva- gis Mitka. Aplipusios žmonėmis pirk- lių būdelės, namų stogai traška, lūž- ta. Riksmi nesiliovė — visų akys nukreiptos į ešafotą, į pūpsančią ažuolinę trinką ant jo. Priešais eša- fotą, ties Rotušės laiptais, stovėjo garbės pakyla. Čia po spalvotu bal- dakimu su šeimomis, giminėmis ir tarnais įsitaisė Magistrato ponija ir pasipūtęs, pudruotu peruku vaivada.

Visi susirinko, ištroškę seniai matyto reginio — mirties bausmės nukirsdin- ant galvą. Tokį nutarimą vakar pri- ėmė vaivados teismas. Pagal duotą ženklą sudundėjo būgnai. Ūsuoti sar- gybiniai, žvangindami šarvus, tempė į aikštę mirtinai išbalusią merginą, basą, su grandinėmis ant rankų ir kojų, apvilktą šiurkščiais pakuliniais marškiniais. Su kryžiumi rankose, pa- skubomis murmedamas maldas už mirštančius, greta ėjo išblyškęs jau- nas dominikonų vienuolis. „Mirtis nenaudėlei!“ — pasigirdo minioje balsai. Sumirgėjo Rotušės aikštėje budelio skraistė, kapišonas, sužvilgo kalavijas. Meisteris Henrichas oriai žengė prie ešafoto. Ten, padėjėjų pa- klūpyta, raudono nusikaltėlio ir vis be perstojo bučiavo kryžių. Budelis iki juosmens nuplėšė šiurkščius, pa- kulinius marškinius ir pradėjo lenkti jos galvą prie trinkos. . . Minia nu- ščiuvusi laukė sušvytruojant kalavi- ją. Godžiai, žiauriai alsuodama ste- bėjo, ko vertas šis rudaplaukis mil- žinas?!

Raudonas budelio apsiaustas su- plazdėjo ore, sužvilgėjo kalavijas, bet duslus kirčio garsas nenuaidėjo. Minia sumurmėjo: nusikaltėlė ne- lauktai išsprūdo iš budelio rankų ir,

apkabinusi meisterio Henricho kojas, ėmė klykti:

— Ne! Ne! Ne! Aš nenoriu! Ne- noriu, ne! Aš nenoriu mirti!

Pribėgo sargybiniai, budelio padė- jėjai. Aikštėje ėmė klykti moterys, vaikai. Įpykęs ir susigėdęs meisteris Henrichas viena ranka grubiai pakė- lė merginą, atlošė jos galvą. Čia pir- makart susitiko jų akys. Jaunasis bu- delis suvirpėjo, išbalė. . . Pasikeitė jo veidas. . . Jis paleido nusikaltėlę, ku- ri vėl sugniuzo ant ešafoto grindų, ir padėjo kalaviją ant trinkos. Ruda- plaukis milžinas greitai nusivėko rau- doną apsiaustą, užmetė jį ant sąmo- nės netekusios merginos. Keistai kry- puodamas, priėjo prie ešafoto, nusi- lenkė dvylikai burmistrų, dvidešimt keturims tarėjams, dar žemiau nu- silenkė ponui vaivada. Visi apstul- bę stebėjo budelį ir šnabždėjosi. Pa- galiau šis prabilo:

— Privilegija naudosisuos, gerbia- mieji ponai. . . Je, toks nuostatas yra, — kaip apkvailšęs niurnėjo meisteris Henrichas, — yra nuo seno. . .

— Kokiu nuostatu, kokia privile- gija? — atgavęs žadą, pasipiktino ponas vaivada. — Kodėl nevykdai pareigos?

Vėl ilgai lyg nebylys trypčiojo ant ešafoto jaunasis budelis, kol išstėnė- jo:

— Je, aš imu ją už žmoną. . . Aš nevedęs, vienšias. Aš imu ją, gerbia- mieji miesto ponai. . . Je, o toks nuo- statas yra. . .

— Nusikaltėlė?

— Nusikaltėlė, pone. . .

Tada pakilo iš garbės pakyls vienas seniausių Vilniaus Magistrato burmistrų rudaplaukis ir tarė:

— Taip, ponai! Toks nuostatas yra, jis galioja ir mūsų tėlsėje. . . Bet su sąlyga, — čia ponas rudaplaukis ty- lėdamas paglostė savo siaurą priekiu atsišovusį smakrą, — su sąlyga, kad pasmerktoji nusikaltėlė sutiks tekėti už budelio. . .

Nuleido galvą meisteris Henrichas, apsigrėžė ir, neramiai ošiant miniai, galingomis rankomis vėl pakėlė nu- sikaltėlę.

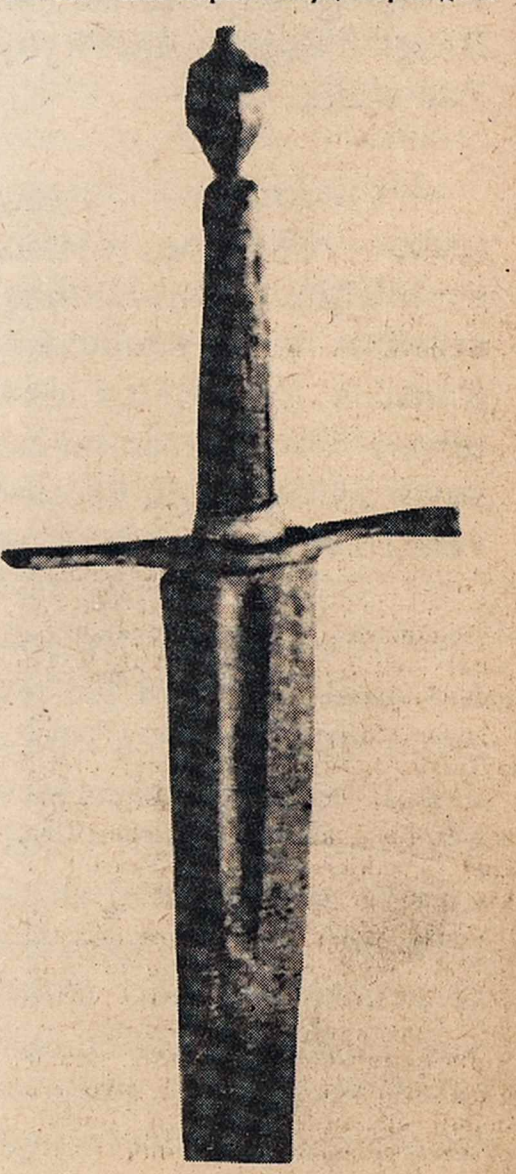
— Ar tekėsi už manęs, mergaitė? — klausė jis. — Aš toks vienšias. . . Ir per dienas, ir per naktis. . . Sunku man vienam. . .

Ašaros išsiveržė merginai, paplūdo skruostais. Viltis atgijo jos akyse. Ji- nai baidėdamasi pasižiūrėjo į trinką, į kalaviją, kuris turėjo nuritinti jos galvą, į ugniaplaukį egzekutorių.

— Tekėsiu už tavęs, budeli, — pra- tarė jina! ir, netekusi sąmonės, sugle- bo mirties meisterio rankose.

Atšventė žmonės budelio ir jo aukos vestuves čia pat, aikštėje. Mi- nia, sukrėsta negirdėto reginio, grei- tai pasikeitė. Atsirado muzikantų, su- trenkė būgnai, ešafoto trinką paver- tė altoriumi, ir dominikonų kunigas, žmonėms besistebint, atliko vieną iš rečiausių, vieną iš keisčiausių san- tuokų pasaulyje. . .

Iki vidurnakčio degė aikštėje lau- žai, žmonės iki pašėlimo linksmino- si. . . Jie visai nepastebėjo, nepasigedo

nei raudono meisterio Henricho apsiausto, nei nuteistosios mirties. Tykiai ši baugi pora pasižalino iš džiugaujančios minios, kuri linksminosi, skubėjo vieną prarastą reginį pakeisti kitu... Į smalsų senio vaivados klausimą jaunasis budelis trumpai išburbuleno:

— Je, tokią šviesiaplaukę žydromis angelo akimis kasnakt regėdavau sapnuose... — ir nesuprasdamas, ko niauriai nusišypsojo Magistrato seniai, budelis truktelėjo jaunąją žmoną už rankos. — Je, tu beveik nuoga! Eime namo...

Nuėjo per senas, vingiuotas Vilniaus gatves: jis — po pažastimi laikydamas budelio kalaviją, ji — nuo galvos iki kojų apdengta raudonu budelio apsiaustu...

— Tai bent istorija, ponai, — tarė susimastęs Vilniaus vaivada ir, treptelėjęs pentinuota koja, sušuko: — Tarnai, kur mano lektika? Greičiau!!!

V

Paskui jie abu sėdėjo meisterio Henricho bute. Sėdėjo ir tylėjo. Urzgė senė, budelio Dovydo našlė, perkeldama savo ryšuliukus į gretimą būstą.

— He-he-he! — keknojo ir vis šluostėsi nesveikas akis.

Paskui jis padėjo ant stalo asotį ir duoną:

— Valgyk, — pasakė ir vėl atsisėdo kampan.

Atsisėdęs ir neatitraukė savo žvilgsnio. Nuo jos šviesių plaukų, nuo angelikių žydrų akių. Bernui iš Holšteino, nunai meisteriui Henrichui, mergina atrodė nekaltybės ir grožio įsikūnijimas. Kai mergina iš nuovargio užsnudo, jaunasis budelis ją švelniai paėmė ant rankų ir atsargiai paguldė ant lovos, pats atsiklaupdamas greta. Dabar mieganti — plaukai lyg aureolė išsiskleidę aplink galvą — ji dar labiau panėšėjo į bažnyčios skliautuose piešiamus angelus cherubinus.

Pakirdo budelis rytmetį, taip ir praklupęjęs prie jos lovos kiaurą naktį. Kai jis pramerkę sunkias blakstienas, įnain nusišypsojo. Nusišypsojo ir meisteris Henrichas.

— Je, — savo papročiu tarė jis. — Štai aš ir nobe vienas...

Atsikėlė jis ir, trindamas nutirpusias kojas, susimastęs paklausė:

— Sakyk, mergužėl, kodėl tave buvo nuteisė mirti?

Paraudo angelikiškos merginos skruostai, prisimerkė nekaltos kūdikiškos akys. Ji tyliai, melodingu, lyg švelnios arfos skambesys balsu atsakė:

— Matai, aš velkų naktį savo sukriošėliui vyrui kirviu nukirtau galvą...

— He-he-he, — už sienos niršiai keknojo budelio Dovydo našlė.

VI

Rotušės laikrodis išmušė aštuonis dūžius. Miestas budo, miestas mate, kaip meisteris Henrichas skubiai žingsniavo Didžiąją gatvę. Plevėsavo vėjui raudoni budelio rubai, o žmonės traukėsi į šalis. Jaunasis budelis greitai įbėgo į Magistratą, surado poną Martyną ir padavė jam skepeton suvyniotą budelio kalaviją.

— Pasiėmk jį, ponas Kulbe, Magistrate... — tarė jis ir, matydamas nustebusį pono Kulbės veidą, niauriai šypsodamasis, pridūrė: — Matai, čia senas kalavijas. O nežinia, kiek jau galvų nukirto... Bijau...

Ponas Martynas pakilojo sunkų kalaviją ir, kažka galvodamas, tarė:

— Bijote, kad tukstantoji galva nebūtų jūsų, meisteri Henrichai? Cha, cha! — sukikeno. — Ypač turint tokią jauną ir žavią žmoną!

Ponas Martynas nutrepseno rusio laiptais. Po pažastimi žvilgėjo kraujo prisigėręs senas budelio kalavijas. Tik kai pagaliau nutilo pono Kulbės žingsniai, jaunasis budelis giliai atsiduso, susisupo į savo raudonąjį apsiaustą ir tvirtu žingsniu pasuko Subačiaus vartų link...

(ŠVYTURYS)

Nuo XVI a. įvairūs autoriai užsimena, kad lietuviai senu papročiu kai kur dar garbino akmenis. Liaudies pagarba kai kuriems akmenims ir iki XX a. pradžios išlikęs paprotys dėti aukas ant akmenų patvirtinti, kad dalis jų yra susiję su senovės tikėjimu.

Gausiausią grupę sudaro akmenys su žmonių ar gyvulių pėdomis. Respublikoje jų žinoma daugiau kaip 100. Tai įvairaus dydžio akmenys, gulį dažniausiai netoli vandens — prie upių ir upelių, balų, ežerų.

Žmonių pėdos akmenyse — tai pailgos, nuo keliolikos iki keliasdešimt centimetrų ilgio, kelių centimetrų gylio duobutės, primenančios kairės ar dešinės kojos, apautos minkštu apavu, žemėje ar sniege įspaustą pėdą. Jos vadinamos Kristaus ar Marijos, rečiau — laumių, raganų ar kurio nors šventojo pėdomis. Žmonių supratimu tik antgamtinės būtybės galėjusios palikti savo pėdas akmenyje. Mažiau yra akmenų su gyvulių — vilko ar šuns, jaučio, meškos, ožkos — pėdomis. Gyvulių pėdos dažniausiai ne tokios ryškios, kartais — tik gilesnė duobutė. Daugelis jų vadinamos velnių pėdomis, o patys akmenys — velnio akmenimis. Kai kurie iš jų buvo plačiai žinomi. Vilniaus miesto vienas pakraštys nuo tokio akmens ilgą laiką buvo vadinamas Vilkpėde.

Pėdos akmenyse žinomos visoje Europoje ir kituose žemynuose. Tačiau jos ne visur vienodos. Į Lietuvos akmenų pėdas panašios yra ir Latvijoje, kur žinoma apie 70 akmenų su dievo, Marijos, velnio ir kitų mitologinių būtybių pėdomis. Panašūs akmenys aptinkami Estijoje, Baltarusijoje, Kaliningrado srityje, Lenkijoje.

Tuo tarpu toliau į šiaurę (Karelijoje, Baltosios jūros pakrantėse) aptinkamos iškaltos basos kojos pėdos ir įvairių gyvulių, paukščių piešiniai, medžioklės ir žūklės vaizdai.

Tyrinėjamai parodė, kad pietinėje ir centrinėje Europos dalyje pėdos ir kiti piešiniai yra iškalti akmenis amžiuje, o Skandinavijoje ir Karelijoje — akmenis amžiaus pabaigoje ir bronzos (žalvario) amžiaus pradžioje. Neolite (naujųjų akmenų amžiuje) gyvenę medžiotojai bei žvejai ir Lietuvos akmenyse iškaltę žmonių ir gyvulių pėdas. Tai ženklai, susiję su to meto žmonių tikėjimais, su maginėmis priemonėmis, kurios turėjo užtikrinti gausesnį medžioklės ir žvejybos laimikį, o kartais gal žymėjo ir giminės medžioklės plotus.

Dalis akmenų su iškaltomis žmonių pėdomis vėliau čia apsigyvenusių baltų genčių buvo susiedinti su protėvių kultu ir totemizmo liekanomis, juos imta laikyti šventais. Pagarba jiems buvo tokia didelė, kad ji išliko Lietuvoje ir krikščionybę įvedus. Tik dabar tie ženklai pradėti vadinti Marijos, Kristaus pėdomis, o kai kurių gyvulių pėdos — velnių pėdomis. Katalikų kunigai, prisitaikydami prie senųjų tikėjimų, tokius akmenis irgi pripažindavo šventais, laikydavo prie jų pamaldas. Toks, pavyzdžiui, yra Mitkiškių kaime prie Sukros upelio (priešais Kernavę) akmuo su „Marijos pėdomis“...

Iš seniausio pirmųjų bendruomenės laikotarpio tikėjimų — totemizmo ir vėlesnio protėvių kulto išliko pagarba kai kuriems savo dydžiu ar forma išsiskiriantiems akmenims. Yra išlikę pavadinimai, kad tie akmenys buvo gyvi, keliaudavo, kalbėdavo, arba, kad tai esą suakmenėję žmonės. Vėlesniais laikais dalis pasakojimų pakito — atsirado aiškinimai, kad akmenimis žmonės virto dievų nubausti ar tėvų prakeikti.

Apie kai kurių akmenų savotišką vaidmenį senovės tikėjimuose kalba

išlikę jų vardai. Tai, pavyzdžiui, Mokai — stambesni akmenys, kuriems dar XIX a. prietaringi žmonės reiškė pagarbą, jų vengė. Tokiu vardu vadinamas žmogaus ūgio akmeninis stulpas Dieveniškų miške tarp VI—X amžių pilkapių (2 pav.). Kitas tuo vardu vadinamas stambus akmuo yra Sukinių kaime Šventosios pakrantėse. XIX a. viduryje dvarininkas P. Vilčinskis, susidomėjęs pasakojimais apie jį, bandė kasinėti jo aplinką. Kasinėdamas aptikęs senų ažuolų anglių ir dar kažkokių radinių. Matyti, grela šio akmens kadaise buvo atliekamos apeigos. Moko vardu vadinamas ir vienas stambus akmuo Seimaties kaime, Tauragnų apylinkėje.

Šventais laikomų akmenų turėjo būti ir daugiau. Dalį jų šventais teko pripažinti ir katalikų bažnyčiai. Pavyzdys — Varėnos rajono Akmenis bažnytkaimyje esąs stulpo formos akmuo, primenantis Dieveniškų Moką, tik kiek mažesnis. Jo viršuje net geležinis kryželis pritvirtintas.

Ant daugelio akmenų būdavo dedamos aukos dievams, antgamtinėms būtybėms, siekiant jų palankumo. Daugiausia tai natūralūs stambesni akmenys, esą gražesnėse vietose — prie upelių, netoli ežerų, miške, liuose, kurie senovėje buvo laikomi šventais, kartais dar ir dabar gojais vadinami. Vieni šių akmenų vadinami aukrais, o kiti — dievo, velnio ar laumių stalais, krėsiais, treti jokių vardų jau nebeteri.

Prie aukurų priklausoma nemaža susidomėjimo sulaukę „dubenuoti akmenys“. Tai yra stambesni rieduliai su viena ar keliomis įvairaus dydžio apvaliomis duobutėmis — „dubenimis“, kuriuose susirenka vanduo, seniau buvo laikomas šventu, turinčiu gydymosi galios.

Lietuvoje tokių akmenų žinoma apie 20. Beveik tiek pat jų yra išlikę Latvijoje. Akmenys su iškaltomis duobutėmis žinomi Baltarusijoje, Lenkijoje ir kituose kraštuose. Dubenuoti akmenys-aukurai nėra būdingi vien tik senovės baltų religijai, bet ir daugeliui senovės tautų.

Dubenuotus akmenis būtina skirti nuo mažesnių akmenų su viršuje esančia didesne, dažniau pailga, duobe, lygiai ištrintais šonais ir dugnu. Tai senovės trinamosios girnos, kuriomis žmonės naudojo nuo I tūkstantmečio prieš m. e. iki VIII—IX a. Pagal dabar turimus duomenis tik X a. trinamąsias girnas Lietuvoje pakeitė sukamosios.

Visi Lietuvoje ir Latvijoje žinomi „dubenuoti“ akmenys yra stambūs, natūralūs ir turi iškaltas įvairaus dydžio ir gylio duobutes-dubenis. Tik apie 1959 m. prie Mosėdžio, Silalės ir Igarių kaimų riboje, Sakalės upeliuko šaltiniuose slėnyje, iš baltų iškilusioje akmenuotoje salelėje aptiktas apdailintas dubenuotas akmuo (4 pav.). Tai apie 1,1 m skersmens ir 80 cm aukščio akmuo, kurio viršutinė 40 cm aukščio dalis dailiai apskaldyta, apskrita, 80 cm skersmens. Viršus lygus ir viduryje iškaltas 32—33 cm skersmens ir 10 cm gylio duobutė. Šis akmuo stovėjęs ant žemo, iš akmenų sukurto, rato, tarsi pamatų rentinio, o vėliau nuo jo nuverstas į šalia iškastą duobę. Atrodo, kad tai vienas iš vėliausiai įrengtų aukurų. Stovėjo, matyti, čia buvusiame šventame miškelyje.

Kad dalis senovės kulto vietų būdavo įrengiamos labai nuokampiai, liudija ir vadinamoji Stabinė, esanti šalia Romės Lauko, Silalės rajone. Stabinė vadinama žema akmenuota salele miške tarp balų. Salelės rytiniame gale buvo poros metrų aukščio akmuo, žmonių vadinamas „velnių stalu“ ir keletas mažesnių akmenų. Tačiau „velnių stalas“ beprasmiškai kažkieno suskaldytas.

Bene garsiausias aukuro akmuo stovėjo ant Rambyno kalno. Jis mi-

nimas XVIII a. viduryje. 1811 m. šis akmuo irgi suskaldytas malūno girnų gamybai. E. Gisevijus 1837 m. paskelbė smulkų aprašymą, teigdamas, kad ant akmens šonų buvęs iškaltas šventyklos piešinys, gyvulių pėdos, kalavijas, hieroglifus primenantį ženklai. Daugiau niekas tų ženklų nemini. E. Gisevijus rašė pats to akmens nematęs, keliolika metų po jo suskaldymo. Todėl manoma, kad pasakojimai apie ženklus ant Rambyno aukuro šonų yra prasiimanymas.

Ant kai kurių akmenų, galėjusių būti aukrais, yra išlikę ženklai. Jie žymiai paprastesni, negu minima buvus ant Rambyno akmens. Taip, Mažeikių rajone prie Dapšių alkaalniū, netoli Varduvo ir Gūžės santakos, yra išlikęs nedidelis akmuo su 4 iškaltais apskritimais, kurie laikomi saulės simboliais (5 pav.). Arba vadinamo Valiulio akmens (Svobiškėlių miške, Aluntos apylinkėje) šone matome tarsi saulę — 70 cm skersmens apskritimą su spinduliais, šalia — lenktą liniją, primenančią mėnulį, ir kiek toliau — kryžį.

Aukuro akmenys neapdege. Dubenys — ir tie be degimo žymių. Aukos ant šių akmenų nebuvo deginamos. Mes tik Biblijos ir antikinių tautų literatūros įtaškoje įsivaizduojame, kad ant aukuro aukos turėjo būti sudegintos. Kaip liudija XIII—XV a. rašytiniai šaltiniai, lietuviai iš tikrųjų dalį aukų dievams degindavo. Tačiau tai, matyti, buvo šventinės aukos, arba aukos ypatingai svarbiomis progomis, dalyvaujant žyniams ir didesniai žmonių skaičiui,

kai viešai būdavo prašoma dievų gero derliaus, sėkmingos medžioklės, sveikatos sau arba artimiesiems. Bet kasdieniniame gyvenime būdavo ir intymesnių atvejų, kai reikėdavo dievų palaimos ir įpėdiniui sulaukti, ir kad bernelis pamiltų, ir kad dievai asmeninį priešą nubaustų. Tokius ir daugelį kitų savo norų žmonės nesirūždavo dievams iškilingai išdėstyti, o dėdavo aukas ant akmenų-aukurų.

Kas buvo aukojama dievams? Atrodo, daugiausiai įvairūs produktai, dalis žūklės ar medžioklės laimikio, o vėliau — net pinigai. XVI a. S. Grunau, rašydamas apie Prūsijos lietuvių papročius, mini Aistmarių žvejus, dedančius ant akmens aukuro dalį sugautos žuvies. XVII a. pabaigoje M. Pretorijus rašė, kad tuo metu Gumbinės apylinkėse gyvenę lietuviai ant akmens aukuro dievams dėdavo pinigų, drabužių, vilnas, kitus daiktus, produktus. Antakmenio kaime, Ignalinos raj., dar XIX a. antroje pusėje žmonės, eidami į bažnyčią, ant akmens aukuro padėdavo aukas — sūrį, smulkias monetas ir kt. A. Becenbergeris, 1891 m. apžiūrėdamas vieną akmenį-aukurą Rytprūsijoje, vadinamą „velnio akmeniu“, pastebėjo, kad ant jo guli kelios iš eglės šakelių surištos šluotelės. Jos buvo padėtos ne vienu metu — vienos iš jų tik apvytusios, kitos — visai sudžiūvusios. Panašus paprotys dar buvęs kadaise natangų gyventojų srityje. Tačiau A. Becenbergeriui nepavyko sužinoti iš vietinių gyventojų, kas ir kodėl ant aukurų padėdavo šluoteles.

Ar ne iš senųjų papročių dėti įvairias aukas dievams ant akmenų kilo rytinės Lietuvos moterų tarpe išlikęs paprotys prie kryžiaus naktį slapčia priišti baltą nedidelę prijuostę, meldžiant stebuklingos pagalbos šeimyniniame gyvenime.

Lietuvoje yra nemaža akmenų su iškaltais, nesuprantamais ženklais, įrašais, raidėmis. Apie juos taip pat būna pasakojimų, aiškinančių ženklų

AKMUO SU SAULĖMIS PRIE MAŽEIKIŲ

AKMUO SU LAUMĖS PĖDOMIS PRIE SKUODO

kilmę. Tačiau tų akmenų nesupa prietaringa pagarba, jų niekas nesieja su senuoju tikėjimu. Pavyzdžiui, netoli Salako, kairėje kelio į Daugailius stovi vadinamas Napoleono akmuo (6 pav.). Pasakojama, kad čia buvęs sustojęs ir pietavęs Napoleonas. To įvykio atminimui ir iškaltas keistasis ženklas, kuris vaizduoja dubenį (apskritimą), šaukštą (apskritimą su tiesiu kotu) ir šakutę (tiesų kotą su lenktu skersiniu). Iš tikrųjų, Napoleonas Salake nesilankė ir pakelėje nepietavo. Žinomos Napoleono sustojimo vietos niekur piešiniams akmenyje nepažymėtos. Žmonių pasakojimas apie šį akmenį yra bandymas išaiškinti to ženklo kilmę ir reikšmę.

Napoleono akmens prie Salako ženklo prasmė aiškėja, kai sužinome, kad apie 14 km į pietryčius nuo jo, miške, šalia Girutiškių (Ignalinos raj.) yra kitas apie 1,1×0,85 m dydžio akmuo su panašiu ženklu. Matyti, čia turime akmenis su iškaltais senoviniais herbais-ženklais, kuriais koks nors šios srities valdovas XII—XIII a. žymėjo savo valdų ribas.

Kad būta papročio akmenyse kalti herbais, liudija Vilniuje, dešiniajame Neries krante, ties Vytauto gatvės galu išlikęs stambus akmuo, kurio šone iškaltas apie 1,2 m skersmens apskritimas, o jo viduje 36 cm pločio ir 69 cm aukščio herbas, heraldikų vadinamas „kolonomis“ arba „stiebų vartais“ (7 pav.). Šį herbą, dar vadinamą Gedimino stulpais, nuo XIV a. paskutinio ketvirčio matome ant feodalinės Lietuvos valdovų kaldintų monetų.

A. TAUTAVIČIUS
Istorijos mokslų kandidatas

(Mokslas ir Gyvenimas)

AUKURO AKMUO PRIE MOSĖDŽIO

KŪRYBINGUMO ŠALTINIS

ŽMOGAUS DYDŽIO MATAVIMAS

Drauge 1971. IV. 12 laidoje Antanas Maceina, minėdamas Stasio Šalkauskio trisdešimties metų mirties sukaktį, ilgai straipsnyje teisingai pamini Šalkauskio nuopelnus mūsų tautai. Tačiau kai kurie Maceinos tvirtinimai išeina iš filosofui laukтино kuklumo ribų ir kelia visą eilę abejonių.

A. Maceina rašo: "Mes paprastai vadiname Šalkauskį didžiausiu mūsų tautos filosofu. Ir visiškai teisingai". Ir toliau: "Kuo tad Šalkauskis tapo didžiausiu mūsų tautos filosofu? Atsakymas čia gali būti tik vienas: Šalkauskis, kaip nė vienas kitas ligšiolinis lietuvių mąstytojas, buvo filosofija pavertęs savo būseną. Kitaip tariant, Šalkauskis gyveno filosofiskai".

Pirmiausia kyla klausimas, ką Maceina turi galvoje žodžiu "mes"? Jeigu tuo "mes" ištrykšta nekuklios pretenzijos išreikšti lietuvių galvą, tai toks tvirtinimas yra pigi žurnalistika, o ne rimtai pagrįstas išvėdžiojimas. Jei žodžiu "mes" reiškia katalikų nuomonę, tai su Maceina gal ir galima sutikti.

Žmogaus moralinį dydį, jo vidaus kūrybinio potencialio dydį ir jo filosofinės apimties bei turinio dydį niekas negali objektyviai išmatuoti. Todėl ir Šalkauskiui siūloma "didžiausiojo" karūna yra filosofo nefilosofiškos pastangos. Dydžiai matematikoje yra įprastas dalykas. Žmogaus filosofijos dydis filosofo akyse gali būti labai reliatyvus ir subjektyvus. Vertinimas priklauso nuo to, ką jis atstovauja, kokiomis idėjomis jo širdis plaka, i kokių rėmus jis savo veiklą išspraudęs ir kokiuose horizontuose jo kūrybinis potencialas reiškiasi. Kas šiandieną nušvinta didžiausiu miniai arba mąstytojui, rytojaus dieną gali būti labai mažas, nevertingas.

Neturiu jokių iliuzijų, kad Šalkauskis nėra žymus. Ne. Su malonumu jį skaitydavau. Filosofijos istorijoje jo vardas ilgai bus ryškus. Žavus tarp žaviųjų. Ne daugiau, ne mažiau.

Didžiausiais minios te vadina dienos švytuoklės pataikūnus. Filosofijoje turėtų būti žymūs, idomūs, plačiai ir giliai galvojuojantieji.

Maceina mato Šalkauskį "didžiausiu" mąstytoju todėl, kad Šalkauskis "pavertęs filosofiją savo būseną". Vadinasi, filosofiskai gyvenęs.

Filosofiškai gyvenančių daug yra. Kuklus kaimietis ir darbininkas gali gyventi filosofiskiau už bet kokią filosofijos profesorį. Ir Kristus nebuvo akademikas, bet paprastas dailidė. Katras, sakysim, buvo didesnis savo filosofija iš dviejų Maceinos mokytojų: Šalkauskis ar kun. Martišius? Kas gali mikroskopiškai išvelgti į paskutiniojo asketišką gyvenimą ir nuoširdų darbą, plečiant Lietuvoje sodininkystę? Kuo gali būti didesnis Šalkauskis už Vydūną? Juk pastarasis buvo vienas iš labiausiai originalių mąstytojų, labai giliai išvelgęs į žmogaus būties esmę ir palikęs vertingų veikalų. Ar galėjo filosofiskiau gyventi Šalkauskis už Vydūną? Tragiškas skirtumas tarp jų tas, kad Vydūnas žmoniškumo idėjas skleidė, neįrėminęs kokių nors oficialių institucijų dogmose.

Šalkauskis gilaus mąsto galvotojas, tolerantiškos dvasios, bet jo ideologijos ir filosofijos centre yra katalikiškai suprastas Dievas. Vydūno Dievas artimas įvairaus tikėjimo žmogui. Šalkauskio filosofija brangi katalikui. Vydūno filosofija įdomi ir žavi kiekvienam. Šalkauskis turėjo profesūros kėdę. Tuo tarpu Vydūnas jautėsi esąs posūnio vietoje. Ir nenuostabu: židiny, iš kurio trykšta gilaus

mąstymo žiežirbos, oficialių ir galingų institucijų nemėgstamas. Tai gyvenimo tragika, kurios negali išvengti originalūs mąstytojai.

Maceina sako, jog, pagal Šalkauskį, "gyvenimas suprastas žmogiškai atsiranda ne prieš filosofiją ir vyksta ne šalia filosofijos, bet jis yra ne kas kita, kaip filosofijos įkūnijimas". Esą, Šalkauskis principą "pirma gyventi, o paskui filosofuoti" apvertęs aukštyne kojom. Pagal tą principą žmogus, esą, galėtų gyventi tik gyvuline prasme. Žmogus esąs "anksčiau negu filosofija tik tiek, kiek jis yra gyvūnas". Maceina teigia, jog "žmogiškai būti reiškia filosofiskai būti". Tuo tarpu man rodos, kad žmogiškai būti reiškia gyventi pagal gyvūno prigimtį. Kas kita žmoniškai būti. Žmoniškumas yra filosofijos apraška ir jos įgyvendinimas, o ne žmogiškumas. Principą "pirma gyventi, o paskui filosofuoti" gali Šalkauskis su Maceina apversti aukštyne kojom, bet tas principas bemažant vėl atsistos ant kojų.

Prigimtį pats žmogus sąmoniškai negali pakeisti. Tai ilgų laikotarpių evoliucijos paskirtis. Žmogus valgė ir valgys; varžėsi dėl galybės, garbės ir varžysis; mylėjo ir mylės; turėjo aistras ir turės; buvo veržlus ir bus; stengėsi išsiskverbti į savo būties bei kosmo paslaptis ir stengsis. Savo prigimtį kiek aplamdyti ir sukoncentruoti visas turimas pajėgas į kokią religinę filosofiją ar politinę idėją gali labai retas žmogus.

Maceina sako, kad "žmogiškasis gyvenimas pačia savo prigimtimi esąs paskesnis negu filosofija". Betgi filosofija žmogaus nepagimdė. Ji atsirado iš jo mąstymo. Ji jo mąstymo produktas, kurį istorija negailestingai apipešioja, šlifuoja ir keičia jo turinį bei formą. Todėl tad ir filosofas negali būti "didžiausio". Dydžiai kinta.

Greičiausiai Maceina norėjo pasakyti vietoj "žmogiškasis" "žmoniškasis".

kas". Bet ir tuo atveju, kas pirma atsirado: Adomas su Ieva, ar filosofija? Jis teigia, kad "žmogus filosofijos suklostomas ir apipavidalinamas". Šiandien aiškiai žinoma, kad žmogaus gyvybinis potencialas, jo kūrybinės jėgos ir dvasinis žydėjimas išsiskleidžia ne kokiai motinėlei filosofijai globojant, bet, padirginus išorinio gyvenimo veiksniams, kyla iš labai komplikoto fizinio organizmo ir psichikos. Jokia višta neišperės žąsiuko iš vištos kiaušinio.

Kas paskatino mistiką Boehmę visa prigimtimi ir visomis jėgomis nukrypti Dievop? A. Maceina geriau už mane žino. Dažnai esti taip, kad filosofija žmogų ne "apipavidalina", bet sukvalifina, paverčia jį fanatiku ir sudrumsčia jo paties tyrą sielos vandenėlį. Filosofija — tai pagelbinė priemonė kiek susigaudyti įvairių idėjų raizgyne. Su Šalkauskiu Maceina teigia, kad "filosofija esanti visuma", kad "būdama žmogiškojo gyvenimo lytis, ji savaime apima visą žmogiškąją būtybę, ją keisdama pagal tiesos reikalavimus". Jokia filosofija negali būti visuma. Juk vieno žmogaus mąstymas negali apimti visa, kas yra. Savo paties "aš" neįmanoma apčiuopti minties ir proto pagalba ir ypač žodžiais išreikšti. Jei ji yra žmogiškojo gyvenimo lytis, kaip ji gali būti visuma? Kaip gali dalis išreikšti visumą?

Argi filosofija reprezentuoja tiesą? Tiesa yra tokia lakštingala, kurios giesmę girdime, bet jos pačios nematome. Ji už mūsų patirties ribų. Gali būti tik žmogiškoji ar žmoniškoji tiesa. O tokia tiesa yra tik reliatyvi tiesa. Filosofija gali būti lygiai toks pat melas, kaip 2 plius 3 lygu 6.

Maceina sako, kad Šalkauskio filosofijos centre stovėjo žmogus. Man rodos, kad plačios apimties gilus filosofas negali turėti centro žmoguje. Filosofija su centru žmogu-

LIETUVIŲ NUOTRAUKOS

Londonė praėj. metų gruodžio mėn. išleistame "1972 metų fotografijos albume" esama ir lietuvių fotografų nuotraukų. Tai V. Užnėvičiaus, "Šimtametės džiaugsmas", A. Sutkaus "Bobutė", R. Rakausko "Takas per rugius", A. Macijausko "Girininkas", A. Pilvelio "Šokis", "Vestuvės" ir "Paršluokai".

— Dramos aktorei Antaninai Vainiūnaitei-Kubertavičienei 1971 m. sukako 75 m. amžiaus. Valst. teatro dramoje Kaune ji yra suvaldinusi apie 250 vaidmenų.

— Klaipėdos teatrui paminėjus 25 metų veiklos sukaktį, teatras pastatė Algimanto Zurbos dviejų veiksmų pjesę "Nemylėk manęs".

— Liaudies šokių ansamblis Rasa, Romo Galinio vadovaujamas, praėjusių metų gruodžio mėn. įvykdė 10 dienų koncertinę išvyką Lenkijos miestuose.

je bus pedagogikos filosofija apie žmogų. Filosofui bus centras visur, kur tik jis galės atsispirti, ieškodamas atsakymo į klausimus "Kas?", "Kodėl?" ir "Kada?".

Filosofiją Šalkauskis griežtai skyres nuo mokslo. Ir tai nėra girtinas nusistatymas. Tik toji filosofija gali turėti realios vertės, kuri ieško maisto visose mokslo disciplinose, mokslo duomenimis remiasi ir ieško sintezės, suderinimo su religijų filosofija. Vienos religinės filosofijos išimtis neapima tų plotų, i kuriuos visos žmonijos būtis yra atsirėmusi. Todėl ir Šalkauskis, nors niekada laisvalaikio neturėjęs, nors jo "filosofija buvo iškilusi ligi pat jo gyvenimo viršūnės", negali būti didžiausiu mūsų filosofu. Jis didelis pedagogas, žymus auklėjimo filosofas, geras katalikas. Labai abejočiau, kad jis iš kuklumo panorėtų užsidėti jo mokinio siulomą didžiausio kepurę.

K. Baltrukonis

PRIEŠ 50 METŲ

PETRAS LELIS

Dalis mano atsiminimų nuo 1931 m. buvo spausdinti Technikos Žodyje 1970 metais, bet ten trumpai, fragmentiškai buvo parašyta daugiau apie technikinį darbą – be platesnio visuomeniško apibendrinimo. Dabar papildžiau juos platesniais aprašymais, kurie gal duos prieškarinio Lietuvos provincijos gyvenimo ir emigracijos vaizdą.

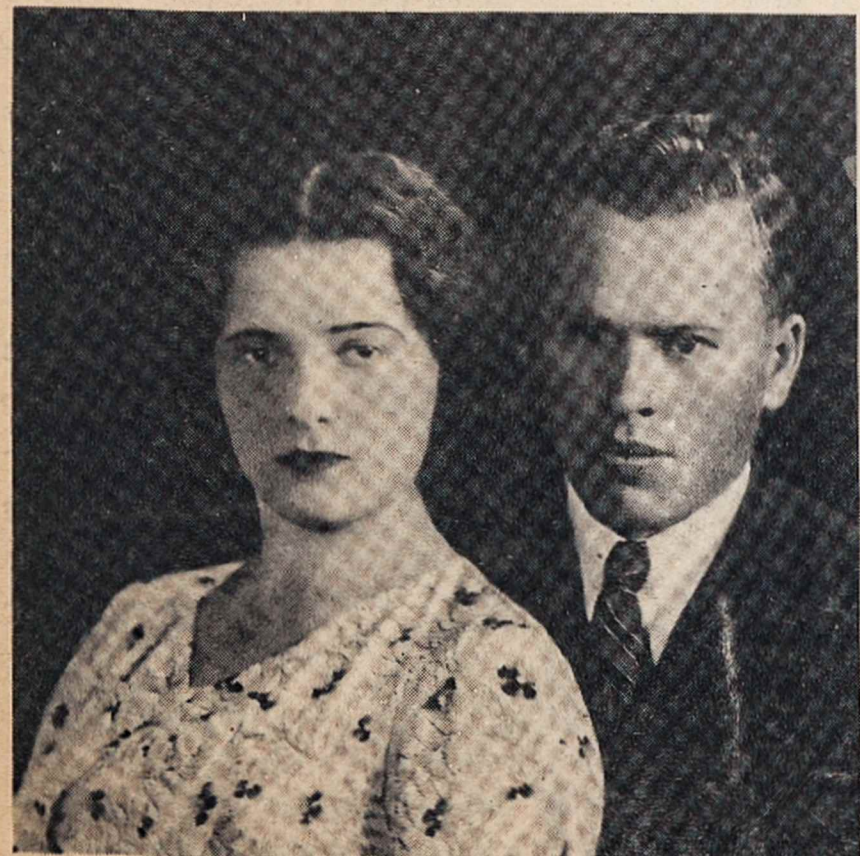
Vidaus reikalų ministras P. Aravičius paminėjo, kad galiu pasirinkti vietą Telšių, Kretingos ir Mažeikių savivaldybėse. Kaip artimesnę ir susisiektimo atžvilgiu geresnę vietą – pasirinkau Mažeikius.

Tuo metu savivaldybių statybų inspekcijos pareigas ėjo vadinamasis Lietuvos atstatymo komisariatas, kuris buvo VRM žinioje. Jame dirbo tikinč. Salenėkas su padėjėju. Bet tai buvo tik įstaigos skambus vardas, pati įstaiga buvo menka ir nereikšminga. Visas instrukcijas man davė savivaldybių departamento direktorius Jasiukaitis.

Vėliau, 1931 m., į vidaus reik. ministeriją atėjęs dirbti inž. A. Novickis tą komisariatą pertvarkė į statybos ir sauskelių inspekciją, padidino etatus ir išplėtė jos pareigas iki departamento lygio. Savivaldybių d-tto direktorium tada tapo jaunas energingas ekon. dr. Pr. Barkauskas. Jiedu su Novickiu ir buvo svarbiausi VRM šulai. Ministrai keitėsi, o jie liko tie patys iki galo. A. Novickis tebegyvena Broklyne, o Barkauskas 1941 m. išvežtas į Sibirą.

Mažeikiuose turėjau perimti pareigas iš inž. B. Helcermano (vokiečių kilmės), kuris buvo paskirtas į kitą vietą.

MAŽEIKIAI 1931 – 1932 METAIS
Šis tolimas provincijos miestas buvo svarbus geležinkelio mazgas dar nuo caro laikų, kai 1871 m. buvo pastatytas Liepojos–Romnų geležinkelis. Tada miesto dar nebuvo, o geležinkelio stotis, pavadinta Muravjovu, buvo svarbi keleivių persėdimo vieta atsišakojime į Rygą. Tais laikais traukinių judėjimas bu-

GENĖ IR PETRAS LELIAI 1932 METAIS

vo didelis. Stotyje buvo restoranas su daug tarnų, aprengtų raudonomis livrėmis.

Mažeikiai visai naujas miestas su tada 6000 gyventojų. Jo centrą dominuoja didžiulė geležinkelio stotis, depo dirbtuvės ir kiti pastatai. Viena iš šių pastatų buvo įsikūrusi apskrities viršininko įstaiga, kur aš atvykęs prisistačiau.

Apskr. viršininkas Povilas Brazdžius padarė man stiprų įspūdį – ilga iki krūtinės barzda, uniformuotas su blizgančiais antpečiais, išdidžiai sėdi kaip rusų gubernatorius, kalba storubalsu. Tai vienas iš plačiai Lietuvoje žinomos Brazdžių giminės. Caro laikais jis buvo Subačiaus valsčiaus sekretorium.

Kiti jo broliai irgi kuo nors pasižymėjo. Bronius – dvarininkas, pramonininkas, biznesierius, Pranas – mokytojas ir keramikas, dėjosi prie bolševikų. Vytautas – menininkas skandalistas. Antanas – žydų nemėgo.

Jų švogerys adv. Valiukas 1919 m. lietuvių Pasikalbėjęs apie reikalus, viršininkas paskambino keliems asmenims telefonu ir vedė mane įstatyti į pareigas apskrities valdybą, kuri buvo mieste įsikūrusi savose patalpose.

Pakeliui užėjė į gelž. stoties bufetą, radom ten atskirame kambarielyje jau laukiančius: apskr. gydytoją P. Tautvaišą (šachmatininko tėvą), pašto viršininką Kazakevičių ir apskr. vald. narius Gylį ir Sabanskį. Ten ir prasidėjo mano "įvedimas" į pareigas...

Užkandę ir išgėrę, visi kalbame apsiputoję, leidžiant dūmus ir svarstom savivaldybės darbus. Tik vienas Kazakevičius nekalbė, tik šypsosi, vis išmetant ekstrą burnelę, o Tautvaišas pro tarpiais uždainuoja: "Trys Kabalėros in kabineto gėrė madeirą sine moneto"... Taip "įvedimas į pareigas" užsitęsė iki 12 nakties.

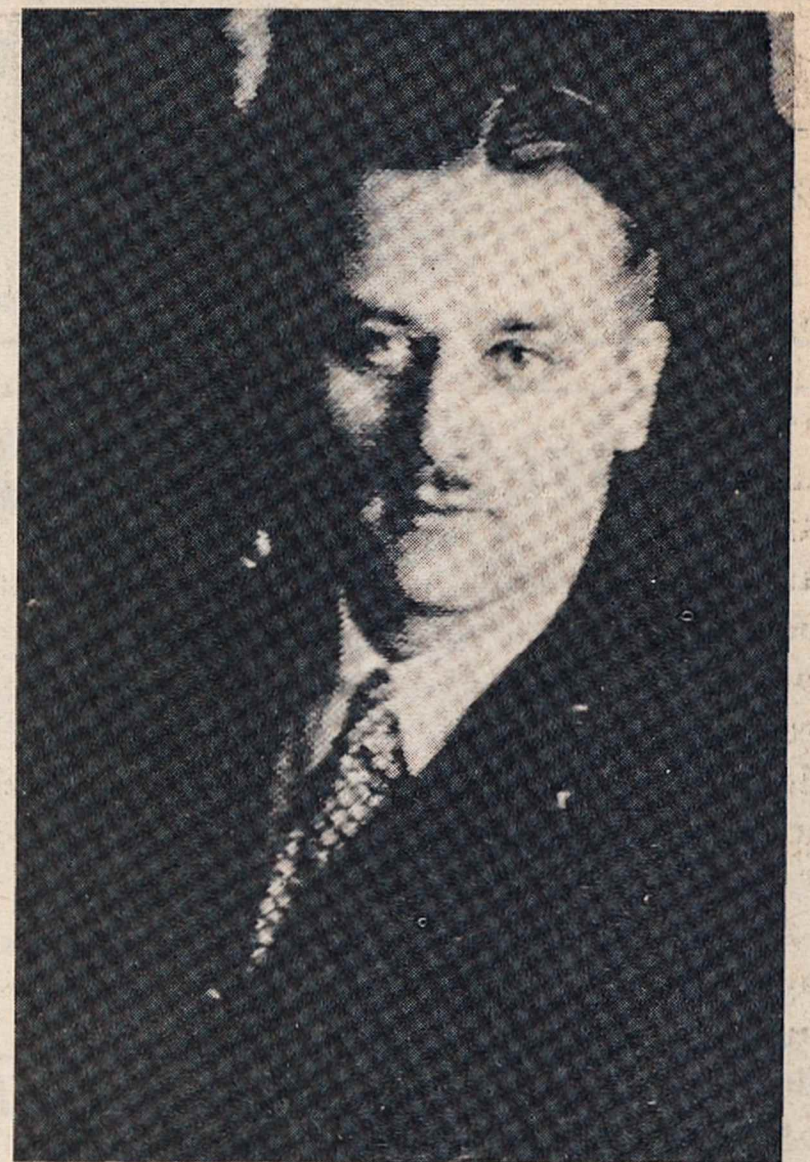
Rytą nuėjęs į įstaigą jau rimtai perėmiau pareigas ir susipažinau su darbu. Pradžioje man atrodė, kad inžinieriui čia beveik nėra kas veikti. Apskr. valdyba tuo metu jokių didesnių statybų nevykdė, išskyrus vieną tiltą prie Leckavos malūno.

Tarnautojų buvo apie 10 ir du apmokami valdybos nariai, bet ir jiems nebuvo daug darbo. Inž. Helcermanas daugiau vykdė savo privačias statybas ir įstaigoj mažai būdavo, net pareigų perėmimo metu jo nebuvo. Kelių taisymo tikrinimas buvo tik administracinė rutina ir tai atlikdavo seniūnai, viršaičiai ir nuovadų viršininkai.

Bet valdybos nariai irgi mėgo pavažinėti – "kelius tikrinti", nors faktinai tai buvo tik kelionių pramogos, dienpinigiai ir pasivašinimai valščiuose prie žalių staliukų. Man iš karto nepatiko tokie važinėjimai ir vaišės, nes mačiau, kad taip daugiau atliekami tautininkų partiniai reikalai, negu savivaldybės darbas. Aš tautininkams nepriklausiau. Tais laikais tautininkų apylinkės pirmininkas buvo kaip gauleiteris, jis turėjo beveik didesnę galią negu apskr. viršininkas.

Apskr. valdybos nariai, viršaičiai, mokyklų vedėjai, mokytojai ir kiti žemesni tarnautojai taikstėsi ir lankstėsi tautininkų pirmininkui, kad išsilaikyti savo vietose.

Mažeikiuose tautininkų pirmininku buvo notaras Paltašokas gan protingas ir kultūringas žmogus, ir aš palaikiau su juo gerus santykius. Vėliau pirmininku tapus mokyklų inspektoriumi Bertašiui santykiai su tautinin-

A. NOVICKIS

kais greit sugedo ir su pirmininku turėjau net bylą apygardos teisme.

Mažeikių apskr. buvo maža – tik 8 valsčiai, apskr. valdyba neturėjo lėšų didesniems statyboms – mokykloms, tiltams ir ligoninei, kuri skurdavo barakuose, bet turėjo lėšų algoms, minėjimams, važinėjimams. Apskr. viršininkas buvo valdybos pirmininku, bet jis buvo bejėgis prieš valdybos narius tautininkus.

Vėliau VRM, inž. Novickio ir Barkausko iniciatyva užpiko apskr. valdyboms amerikietiškus greiderius "Caterpillar" keliams lyginti. Toks greideris kainavo apie 25 tūkst. litų, kas mažoms apskr. valdyboms buvo dideli pinigai. Man pavyko įtikinti apskr. valdybą tokį greiderį įsigyti. Per dieną jis išlygindavo 6–10 km kelio. Vasaros metu keliai atrodė kaip plentai, bet rudenį vėl pasidarydavo duobės. Šoferiui-mechanikui gyventi padirbom specialų vagoną, kurį jis kartu tempdavo į darbuovietę.

Apskrityje buvo daug akmenynų, tad kad sutaupti lėšas, tiltų atramas statė iš akmenų. Atsirado gerų meistrų, kurie mokėjo gražiai akmenis sumūryti. (Vienas iš jų – Mickevičius, sūnus, 1954 m. kaip rangovas mūrijo Šv. Jono bažnyčią Toronte). Tiltų viršui perdengti naudojom plienines sijas, kurias nebrangiai pirkom Klaipėdoj, vokiečių firmoj Eisenhandel Osten. Kelių rodyklės irgi naudojom tos pat firmos geležį, nes kainavo nebrangiau negu medinės.

Savivaldybė paskirdavo kasmet 10–12 tūkst. litų kelių ir tiltų reikalam, tai teko kombinuoti ir improvizuoti, kad už tuos pinigus galėtum daugiau ką padaryti. Mažeikių apskr. s-bė buvo viena iš neturtingiausių dėl to, kad s-bės vadovai daugiau politikavo negu dirbo. Mažai kas rūpinosi mokesčių išrinkimu.

1932 m. apskr. virš. Brazdžius buvo iškeltas į Seinus, o iš ten atvyko Volonsevičius, bet apskr. s-bės reikalai nepagerėjo, o pablogėjo. Neilgai man teko su nauju viršininku bendradarbiauti. Jam buvo iškelta byla už nelegalų užsienio pasų išdavimą. Paleistas už užstatą ir nuvykęs į savo ūkį Seinų apskr. nusiskandino ežere.

BUS DAUGIAU

Baltic Woodwork Co.

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti
įvairūs medžio dirbiniai.

547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

Highland Auto Body

611 LAFLEUR AVE., LASALLE

TEL. 366-7281

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos
(Lietuviams nuolaida)

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

Universal Cleaners & Tailors

B. KIRSTUKAS

239 FOURTH AVENUE

(at Wellington St.)

Tel. 769-2941

Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus
drabužius. Siuvu naujus, pagal užsaky-
mus, vyriškus paltus, kostiumus ir kel-
nės. Aukštos kokybės medžiagos.

Jony's Photo Studio

1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.

PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS

SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS

ĮVAIRIOS PROGOS

TEL. 525-8971.
T. Laurinaitis

BELLAZZI-LAMY INC.

ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:

Durys, langų rėmai. Izoliacija. Ten-Test.

Masonite, statybinis popieris, cementas,

B. P. išdirbiniai ir visa kt.

7682, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

CFMB

RADIO 1410 MONTREAL

LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA

KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.

PROGRAMOS VEDĖJAS

L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

KELEIVIS

NIEKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODI SKELBDAMAS,
JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS
GYVENIMO. KIEKVIENAME NUMERYJE YRA SENIAI PAGAR-
SĖJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ AP-
SAKYMŲ, EILERAŠČIŲ. ADV. M. ŠVEIKAUSKIENĖ VEDA TEI-
SINIŲ PATARIMŲ SKYRIŲ.

Metinė prenumerata tik \$7.00

KELEIVIO 1971 m. kalendorius \$1.50

636 EAST BROADWAY

SOUTH BOSTON, MASS. 02127

Dr. J. Frison, B. Sc., D. C.

Chiropraktikas

1202 St. Joseph Blvd. East

Montreal (kampus de la Roche).

Tel.: 523-3525

Atdara: nuo 9 iki 1 val. ir nuo 4 iki 9 val. vak.

PRO BLAKSTIENAS

Po A. Landsbergio "Pa-
skutinio pikniko" pastaty-
mo Los Angeles mieste
apie veikalo "dorybes ir
nedorybes" žmonės disku-
tavo porą savaitę: namuo-
se, baliuose, choro repe-
tijoje, per telefoną. Re-
žisore D. Mackialienė,
ieškodama ramybės, ku-
riam laikui išskrido į Flo-
ridą. Jos padėjėjas Balys
Mackiala gražiai apibūdi-
no spektaklio reikšmę:
"Mūsų vaidinimas kaip į
ramų tvenkinį numestas
akmuo — taip ir nuėjo ban-
gelėmis atgarsis. Dėl to
jaučiuosi laimingas, kad
mūsų darbas nebuvo vel-
tui, kad žmonės apie tai
galvoja, svarsto".

Ir svarstė visi. Viena
poniutė, užklausta, kaip jai
patikęs vaidinimas, gud-
riai nusišypsojusi, pasa-
kė: "Mano nuomonę geriau-
siai išreikštų Mr. Spock
antro veiksmo pabaigoje".
Kas matė vaidinimą, žino,
kad tas čiudakas nebylys
Špokas, kunigui uždraudus
pikniką, pasakė: Bull...

Kitas kritikas dėstė to-
kią teoriją: "Jei scenoje
vaidina tikri hipiai, jie tu-
ri gerai vaidinti gerai.
Jiem net ir vaidinti nereik-
kia, o tik rodyti savo hi-
pišką natūrą". Klausytojas
pašonėje paklausė: "Ar tu
galėtum suvaidinti J. Gru-
šo dramos tėvą?" "Kam,
aš nemoku vaidinti", at-
šovė kritikas. "Kaip tai?

Juk esi pavyzdingas vaikų
tėvas. Tau reikėtų tik pa-
rodyti savo tėvišką natūrą!"

B. Balevičius, mosikuo-
damas plėštomis, sam-
protavo: "Aš ateinu į tea-
trą, nusiperku brangų bi-
lietą, atsisėdu ir noriu pa-
matyti kilnius, aukštus
dalykus. O čia, ką jie man
rodo? Apkiautusius hipius,
šnekančius apie marijua-
ną, seksą. Aš tokius pra-
jovus galiu pamatyti ir iš-
girsti be plnigo, nuėjęs į
Sunset bulvarą. Ten kaba-
kų yra pakankamai. Jei
bogu, manęs daugiau į tą
jų teatrą niekas nenuvays
ir su šautuvu".

Žmonės trokšta savo
kasdieninę rutiną ir did-
miesčius pasitaikanti
blogį atsverti kuonors ge-
resniu. Visi nešioja savitą
gėrio ilgesį ir sampratą,
kaip tas gėris turi atrody-
ti. Landsbergio tragiko-
medijoje kaip tik atsispin-
di tokio ilgesio įvairūs
motyvai. Jaunieji svajoja
apie Akadijos rock festiva-
lį. Baltramiejus ir jo
draugai ruošiasi metiniam
piknikui. Kunigas, pasi-
baisėjęs narkotikų ir kito-
kių blogių įpročių žala jau-
nimui, kuo greičiau nori
atgaivinti bažnyčią ir re-
formuoti gyvenimą. Deja,
kaip ir kiekvienas agresy-
vus reformatorius, jis
persistengia. Jis negali
suprasti, kad šalia jo iš-

svajotų liaudies mišių ir
doro gyvenimo yra žmonių
linksmybių pieva, irgi
šventa ir stebuklinga. Ją
lyriškai apibūdina piknikų
karalius Baltramiejus:
"Taip čia... Taip gera čion
ateiti, čia viskas mano am-
žiaus, kaip vyrai-ąžuolai
iš mano jaunystės, nuo di-
džiųjų pečių, liepsnojančių
katilų. Ir aidas čia pats
erdviausias. Klausyk!".

Taip šneka sunkaus lie-
jyklų darbo užgrūdintas,
romantikos nepraradęs
vyras. Jo nepagadino nei
karštos krosnys, nei nuo-
vargis, nei miesto sąšla-
vos. Jis tebeliko gamtos
vaikas. Jo pasaulėjautą
mėgina kunigui išaiškinti
jautrus, išmintingas inte-
lektualas Vincas: "Jūs kal-
bėjot apie liaudies mišias.
Liaudies mišios čia buvo
laikomos kas vasarą, dvi-
dešimts metų. Jų maldos,
jų gėrimai, jų glamonės,
jų sapnai — viskas buvo
liaudies mišios. Kunigui
suminkštėjus, Vincas pri-
deda: "Ar mūsų pleva ne iš
Dievo? Be jos, kaip Bal-
tramiejus mėgdavo sakyti,
ir dangus nuvystų".

Tokios mintys sutirpdo
nepasitikėjimo ledus.
Konflikto įtampa atsilei-
džia. Paskutiniame veiks-
me viešpatauja išpažinties
ir kompromiso atmosfera.
Piknikas yra paskutinis,
bet įvyksta kažkas gra-
žaus. Naktį žmonės gėrė,
pyko, veidmainiavo, šai-
pėsi vieni iš kitų, o dabar,
pievos rasos nuplauti, jie
nori susitaikinti, jie nori
tapti tobulesni. Ir jaunieji

Nepriklausomos Lietuvos jūrų skautų jachta Būdys II su įgula Šventosios uoste
1940 m. Būdys II buvo apiplaukęs visą Baltijos jūrą, sėkmingai dalyvavo rega-
tose Švedijoje ir kitur.

muzikantai, kuriuos daugelis su panieka pravardžiavo hipiais, pajunta "senių" sielvartus ir net paprašo Baltramiejų tapti jų menedžeriumi.

Nežinau, kaip, kas, kodėl, bet iš Lietuvos atėjusiame knygų siuntinėlyje rada nedidelę juodais kalinkoro viršeliais knygelę rusų kalba – "Novy zavet i psaltir". Naujasis testamentas ir psalmės. Ji išleista New Yorke 1948. Išleido Amerikos Švento Rašto draugija, įsteigta 1816 metais.

LEIDYBOS ARUODUOS

VARSNOS

Ką tik mus pasiekė iš Varšuvos pirmas dvigubas Varsnų numeris, pažymėtas 1971 m. lapkričio-gruodžio data. Kaip leidinio metrikeje skaitome, tai mokslo ir kultūros Lietuvos visuomeninės kultūros draugijos mėnraštis. Jį redaguoja Leonard Januszko, Bronislaw Mickiewicz (vyr. red.), Elenora Pikuc, Władysław Pojavis, Rimas Vaina. Administratorius Kazimierz Kraužlis. Redakcijos adresas: Warszawa, Wiejaska 16 m. 16. Numerio kaina 3 zl., dvigubo 6 zl.

Mėnraštis yra žurnalo formato, 16 psl., spausdintas gerame popieriuje ofsetiniu būdu. Vedamajame Varsnų redkolegija rašo, kad tai pirmas laikraštis Lenkijoje, išeinantis lietuvių kalba po antrojo pasaulinio karo, kuriame galima aptarti savo aktualius visuomeninio gyvenimo reikalus. Be to, matyti, kad leidinio redaktoriai ir bendradarbiai yra idealistai, nes, kaip vedamajame rašoma, niekas už straipsnius nėra ir nebus apmokami.

Antrajame puslapyje Eugenijus Petruškevičius rašo apie artėjantį draugijos suvažiavimą. Sužinome, kad draugijai priklauso 1.750 narių, kurie yra pasiskirstę į 44 ratelius ir du skyrius. Draugijai kyla problemų dėl narių senėjimo ir

Nemanau, kad siuntėjas norėjo, kad aš tą knygelę parecenzuočiau. Teiravausi laiške, bet jai nieks nieko neatsakė. Tyli, ir tiek. O gal čia, Amerikoje, kas nors iškišo, nes siuntinys, kaip visuomet, buvo apdriskęs, surištas virvutėmis.

Įdomus faktelis, įrodantis, kad iš anapus jie gali siųsti visokią literatūrą. Net ir biblijas. O mums leidžia atsilyginti tik "pažangiųjų" spaudai ir knygomis, kitais žodžiais – ne siųsti jokios literatūros.

Pr. Visvydas

siose mokyklose, į jas pateko.

Varsnos persispausdino Jono Meko "Aš lietuviškas žemdirbys", kuris mums yra jau pažįstamas iš Metmenų žurnalo. Pranas Budrys atkreipia dėmesį į lenkų kalba išleistą poezijos rinkinį "Dainos ir žvalgždės". Autorius straipsnyje užsimena lietuvių vartojamą svetimų vardų "transkribologiją" ir duoda pavyzdį, kaip atrodytų, jeigu su Maironiu kitos tautos taip pasielgtų. Tai pas rusus skambėtų "Majronov" arba "Majronin", pas graikus "Maironopulos", pas gruzinus "Maironidze", pas ibus "Maironbubu" ir t. t.

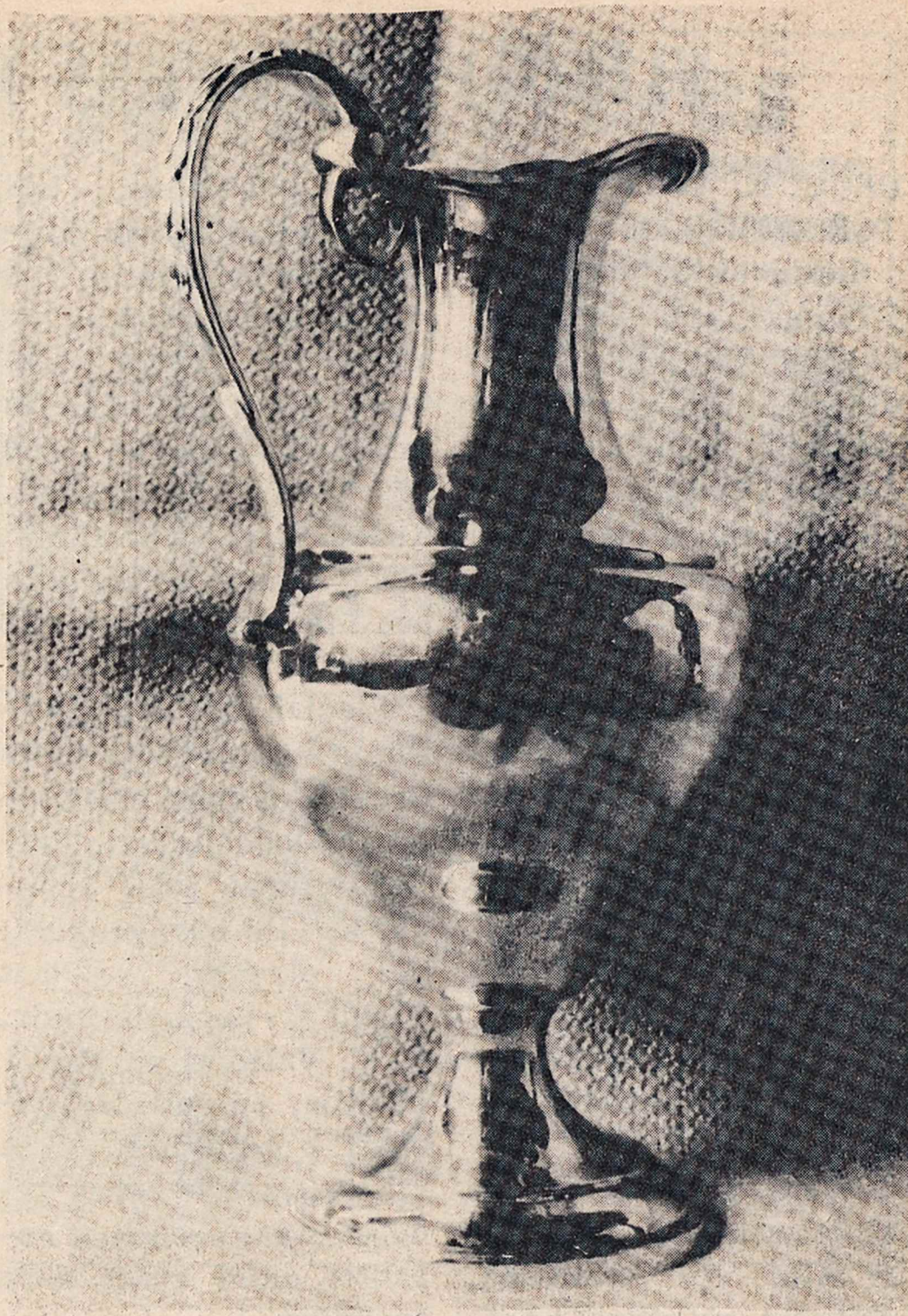
ieškoma būdų jaunuomenę pritraukti, kuri nėra pusės narių nesudaro. Dr. Ingrida Korsakaitė aprašo 20 amžiaus grafikos tradicijas. Juozas Vaina savo straipsnyje nagrinėja, kaip galėjo atsirasti jotvingių pavadinimas. Prisimenamos 250 Suvalkų metinės ir jame gyvenančius lietuvius.

Rašinyje "Naujuoju mokslo keliu" Juozas Paransevičius aprašo Punsko lietuvių vid. mokyklos problemas. Labai džiuginantis faktas, kad daug tą mokyklą baigusių mokinių grįžta į ją atgal dirbti. 1970/71 metais abiturientų laida siekė 20. Visi 13, kurie norėjo tęsti mokslą aukštesnio-

Jonas Stoškeliūnas rašo apie senojo tikėjimo pėdsakus liaudies pasakojimuose. Dedamipatarimai, kaip stalą dengti, ir tikrai įdomūs "patariimai" tėvams, kaip reikia auklėti vaikus. Be to, yra įdomi kronika iš Lenkijos lietuvių gyvenimo.

Mėnraštyje galime labai gerai susipažinti su Lenkijos lietuvių gyvenimu. Varsnas galima ir užsienyje užsisakyti. Be to, galima Varsnas paremti, ką jau ir padarė Juozas Budrevičius, gyvenantis Stamford, Conn., su 1.500 zlotų auka.

Romas E. Šileris

Šitas masyvinis sidabro ąsotis buvo 1795 metais pagamintas Kvebeko auksakalio de Laurent Amyot. 18 amžiuje Kanadoje beveik nebuvo sidabro žaliavos, tad auksakaliai išdirbiniams rinkdavo sidabrinės monetas. OIP nuotraukoje atvaizduotas ąsotis yra išstatytas Kvebeko muziejuje.

Geras darbas paskaidrina sielą, ramina sąžinę, gerina savijautą ir taisy sveikatą. Laimingas tas, kuris galėdamas artimam duoti, teigiamai apsisprendžia ir duoda nedelsdamas. Kas greit padeda, tas dvigubai gelbsti. Geras darbas yra malonus ir naudingas abiem: davėjui ir gavėjui. Todėl, artėjant 50-ties metų sukakčiai nuo pirmojo, tikrai lietuviško, universiteto įsteigimo 1922 m. vasario 16 d. laisvoje Lietuvos valstybėje, KVIEČIAME TAMSTĄ MALONIAI PAREMTI išleidimą ilgus amžius išlikusio ir vertės neprarandančio veikalo apie Lietuvos universitetus 1579-1944.

Užsakant knygą iš anksto, jos kaina tik 15 dol. Tai rimtas 900 psl. tomas. Prenumeratą siųskite adresu: Lietuvių Profesorų Draugija, c/o prof. St. DIRMANTAS, 6616 SO. WASHINGTON, CHICAGO, ILL. 60629.

KAS RAŠOMA KELEIVIO KALENDORIJE?

Ką tik išėjo Keleivio kalendorius 1972 m. Štai kokie jo straipsnių pavadinimai:

Apie Simą Kudirką; Kaip buvo atkurtas Donelaičio atvaizdas; Lietuvos gyventojų statistika; Dvejopos Vietnamo paslaptys; Kiek kainuoja šaltasis karas; Vokiečių patriotai neatsizada Klaipėdos; Kaip rusai paėmė Berlyną; Įdomi Kedainių istorija; Belgijos lietuviai apie Ameriką; Didelis gešėftas iš vedybų; Siūlo apsidrausti nuo Dievo; Aukso kasykla gerklėje (Kaip Sodeika iškilo į dainos aukštybes); Ką parodė 1970 m. cenzas; Gaivinantieji gėrimai; Moteris vyrų pasauly; Rusai pasiekė Veneros planetą; Šamokslas studentams diskredituoti; Penkias dešims Amerikos karų; Chruščiovo atsiminimai; Knygos progresas; Kova su vėžio liga; Nelaiminga sala ir kt. Yra ir gražių Putino, K. Jakubėno, Vaidilos Ainio ir kitų eilraščių.

Kalendoriaus kaina — tik \$1.50.

KELEIVIS

636 E. Broadway
So. Boston, Mass. 02127

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1972 METAIS US\$ 530

PRADEDANT NUO

Išvykimo datos: gegužės 18, 30, birželio 20, 29,
liepos 13, 27, rugpjūčio 10, 24,
rugsėjo 7 d.

Lankoma Maskva, Vilnius, Druskininkai ir Kaunas.

REGISTRUOKITĖS DABAR!

Parūpiname dokumentus Jūsų giminėms iškviesti iš Lietuvos. Siunčiame siuntinius ir automobilius į Lietuvą.

Anglų kalba rašykite:

ADRIA TRAVEL SERVICE

4159 ST. LAWRENCE BLVD.
MONTREAL 131, QUE. - CANADA
TEL.: 844-5292 844-5662

bažnyčios rinks aukas Tautos Fondui ir tą dieną visus atlapus papuoš tautinėm spalvom.

Iškilmingas aktas ir koncertas įvyksta 4 val. p. p. Scott Park gimnazijos auditorijoje, 1055 King Str. E. Į iškilmes yra pakviesta svečių iš miesto, federalinės ir provincinės valdžios. Pagrindiniu kalbėtoju bus V. J. Gruodis, KLB krašto v-bos vicepirmininkas. Meninę programos dalį šiemet mums atlieka torontiškiečiai. Varpo choras, vedamas muz. A. Ambrozaičio ir tautinių šokių grupė Gintaras, vad. R. J. Karaziejų.

Vasario 16 minėjimas yra svarbiausia tautinė šventė mūsų lietuviškojoje kolonijoje ir joje dalyvavimas visiems turėtų būti būtinas. Tad ateikime visi porai valandų susikaupiti ir pasiklausti gražaus koncerto.

K. M.

SKAUTŲ ŽINIAI

Vasario 6 d., 3,30 val., sekmadienį, salėje po bažnyčia įvyksta širvintos ir Nemuno tuntų iškilminga sueiga. Skautams dalyvavimas būtinas. Kviečiami tėveliai ir svečiai. Bus įdomi programa ir vaišės.

Vasario 13 d. Bendruomenės ruošiaman Nepriklausomybės šventės minėjime bažnyčioje 11 val. ir Scott Park salėje 4 val. skautai dalyvauja uniformuoti.

Skautai, kurie dar ne-

užsimokėjo nario mokesčio prašomi užsimokėti pas Ireną Zubienę sueigos metu, arba siųsti adresu: 36 Sherman Ave. So.

L. S.

vancouver

GRAŽUS PRIĖMIMAS

Sausio 9 d., sekmadienį, Vancouverio lietuvių kultūros draugija Douglas parko bendruomenės salėje suruošė priėmimą — sutikimą naujai įsikūrusiai Vancouverijoje vindzorietei Stasei Simanavičienei.

Į priėmimą susirinko nemažas skaičius jaunimo ir senimo. Prie puikaus vaišų stalo pasidalinta mintimis su nauja Vancouverio lietuvių visuomenės nare St. Simanavičiene, palinkėta jai čia sėkmingai įsikurti ir įsijungti į lietuvių bendruomenės tarpą. V. Liet. kultūros draugijos ir visų susirinkusių vardu buvo išeikta jai gyvų žydinčių gėlių vazonas.

Už tokį gražų priėmimą St. Simanavičienė atsakė trumpu žodžiu.

Kor.

sudbury

MINĖJIMAS

Lietuvių Bendruomenės valdyba vasario 19 d., šeštadienį, 130 Froud Rd., ukrainiečių salėje rengia Vasario 16

minėjimą. Programoje: trumpa paskaita, montažas ir tautiniai šokiai, kuriuos išpildys Ramunėlė, tautinės dainos, kurias išpildys kolonijos bažnytinis choras.

Šokiai su gera muzika, loterija ir bufetas. Pradžia 6,30 val. vak. Kviečiame visus tautiečius kuo gausiau dalyvauti, pasikviesti draugus ir pažįstamus. Buvome vieningi praeityje, likime tokiais ir dabar. Vienybėje-galybė.

LB valdyba

st.catharines

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

Vasario 16 minėjimas įvyksta vasario 12 Slovakų salėje. Programoje dr. Antano Klimo, profesoriaujančio Rochesterio utėje, paskaita, Nemuno ansamblio naujausia programa. Po to pasilinksminimas. Sekmadienį, vasario 13 d., bus iškilmingos pamaldos, vainiko padėjimas prie Laisvės paminklo. Tikimasi straipsnio Standarte ir gal valandėlės per radiją. Miesto rotušė iškels lietuvišką vėliavą.

Kor.

VĖL IŠ LIETUVOS

Lankėsi pas pažįstamus dar viena lietuvė iš Lietuvos. Pasiilgusiems savo krašto kiekvieno lietuviui pasirodymas iš gimtos tėvynės atrodo kaip alyvos šakelė Nojaus laivui. Kor.

Montrealio lituanistinės mokyklos mokinės atlieka bičių šokių Kalėdų eglutės metu. Nuotraukoje matome D. Piešaitytės, E. Vazalinskaitės, D. Zabielaitytės veidus.

Jetté & Frères

Hydro - Quebec atstovas,

Tik 40¢ apmokate mėnesinę elektros sąskaitą.

1.75 par mois per month

40

2.25 par mois per month

60

kuris išnuomoja ir įrengia karšto vandens šildymą.

Visi kiti vandentiekio ir šildymo taisymai ir nauji įrengimai. Taip pat gaminių priemonių pardavimas ir įrengimas. Veltui įkainavimas.

Jetté & Frère Ltée

Plumbing & Heating kontraktoriaus.

140-2e AVENUE - 366-0330

LaSalle

AUTOMOBILE INC.

366-7818

LAURENT DAIGNEAULT
Président

PARDAVIMAS

Imperial - Chrysler - Dodge - Charger
Coronet - Challenger - Swinger - Demon
Camions DODGE Trucks

7635 BOUL. LASALLE - LASALLE, QUE.

Mechanizuotomis priemonėmis įvairius ratų ir kity dalyų reguliavimas. Išorės taisymas ir dažymas. Kreiptis: De La Verendrye Blvd.

Tel. 365-3364

ISIDĖMĖTINAS ISRADIMAS

Geriausia Amerikoje ir Europoje "JIB Haarplege-Lotion" preparatas sulauko plaukų slinkimą, naikina pleiskanas, pašalina niežėjimą, plaukų skilimą, stiprina plaukų šaknis, padeda atgauti natūralią plaukų spalvą. JIB vartodami nebūsite nei žili, nei pliki 100%. Įrašyti vaistinių RED, BLUE knygoje. JIB Medicine Lij. 8 uncijos 16 savaičių \$6.00. Pinigus siųsti mūsų atstovams: 2498 Dougall Rd., Windsor 12, Ontario, Canada arba J. I. B. Laboratory 1437 So. 49th. Ave., Cicero, Illinois 60650, U. S. A.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

7725 George Street LaSalle, Que.

TEL: 366-0500, 366-4203

- Taisymas ir dažymas automobilių
- Pardavimas ir taisymas Chaparral firmos snowmobile ir Moto firmos snowblower

Sav. G. Desrochers

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION

(M. RUTKAUSKAS)

POINTE CLAIRE, P.Q.
601 St. Jean Road.
Tel. 695-3883

- Atsitiktiniai ir kapitaliniai automobilių remontai
- Degalai, tepalai, padangos ir kt.
- Kiekvienas klientas gali laimėti "Snow-blower"
- Parduodamos "Scorpion" firmos motorinės rogės
- Lengvai pasiekama greitkelio Nr. 40.

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remodeliuoju
- Vasaros laike saugojimas (Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal. Tel. 767-6183

W. Lapenat

GENERAL CONSTRUCTION REG'D.

89 Orchard Street, LaSalle, P.Q. Tel. 366-6237

Įvairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina.

SERGA

PETRAS BALSAS

Didelis šio krašto jaunimo veikėjas P. Balsas turėjo atsigulti ligoninė, bet jausveiksta. Visi linki jam greičiau pasveikti.

UKRAINIEČIŲ
ŠVENTĖJE

Ukrainiečių nepriklausomybės šventės proga įvyko didelio masto banketas, kuriame dalyvavo daug žymių ukrainiečių bei Kanados pareigūnų. Pagrindinį žodį tarė Robert Welch, švietimo ministras. Lietuvius atsto-

vavo J. Šarapnickas ir S. Šetkus, kurio kalba buvo pertraukta audringo plojimo. Kalbos užtruko virš trijų valandų ir, atrodo, jos niekam neatsibodo.

Kor.

VALDYBOS
SUDETIS

KLB St. Catharines ap. valdyba papildyta. Ją sudaro pirm. J. Šarapnickas, vicepirm. K. Jacevičius, išd. Z. Jakubonis, sekr. K. Stundžia ir S. Šetkus.

PAGERBĖ

JONĄ KALAINĮ

Sausio 15 d. 60-to gimtadienio proga, Meškaus-

ky, Stankų ir Panumių iniciatyva buvo suorganizuota J. Kalainiui staigmena-pagerbimas. Grįžęs į namus J. Kalainis rado apie 60 svečių šeimininkaujant. K. Stankus, taręs žodį, pakvietė kalbėti parapijos kleboną J. Liaubą, OFM. Vaišių metu dar kalbėjo savanoris-kūrėjas A. Šukys, parapijos komiteto pirm. P. Meškauskas, B-nės pirm. J. Šarapnickas ir kiti. Visi įvertino J. Kalainio tautinę veiklą Bendruomenėje. Be Jono paramos būtų neįmanoma mažoje kolonijoje atlikti didelių darbus – suruošti Lietuvos Dienas ir kitus renginius.

Ta proga parengimas įvyks parapijos salėje balandžio 15 d.

Meninę programą išpildys Montrealio vyrų oktetas su tai progai pritaikyta programa.

Ketina dalyvauti daug svečių iš JAV ir Kanados.

PARAPIJOS
KOMITETAS

Montrealio lietuvių parapijos komitetą dabar sudaro: pirm. J. Ladyga, sekr. Br. Staškevičius, J. Klisevičius, A. Ūsienė, P. Vaupšas ir P. Vileniškis.

LITAS SU

3.107.850 DOL.

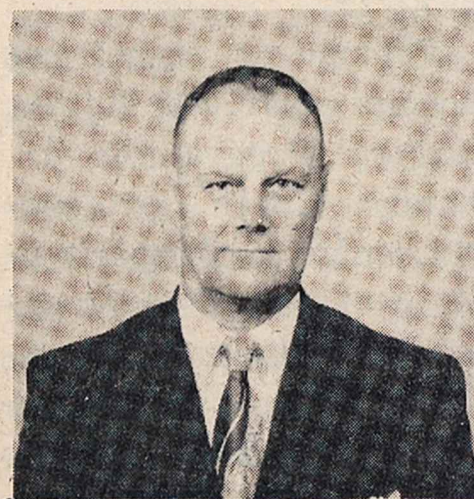
1972 metus Litas pradėjo su 3,1 milijono dolerių kapitalu. Per praėjusius metus Litas paaugo 429.000 dolerių ir padarė per 11 mil. dol. apyvartos. Tatai buvo rekordiniai Lito augimo metai.

1971 m. pabaigoje svarbesnės aktyvo pozicijos (skliausteliuose 1970) buvo: banke \$74.537

(113.173), Lygoje \$173.803 (76.739), asmeninės paskolos \$574.643 (469.404), nekilm. turto paskolos \$2.049.346 (1.778.152), vertybiniai popieriai \$221.344 (148.879) inventorius \$9.132 (9.879), gautinos palūkanos \$3.974 (4.179).

Svarbesnės pasyvo pozicijos buvo: šerali \$7.100 (6.930), taupomosios sąskaitos \$1.721.539 (1.337.665), einamosios sąskaitos \$576.230 (526.891), terminuoti indėliai \$689.725 (711.130), atsargos kapitalai \$75.153 (74.137), išmokėtinos palūkanos \$13.000 (12.900), nepaskirstytas pelnas \$25.027 (6.30C).

Litas šiuo metu moka nuo 25% iki 50% didesnes palūkanas kaip bankai, priklausomai nuo sąskaitos rūšies. Nežiūrint to, Lito palūkanos už visų rūšių paskolas vis dar tebėra žemesnės kaip bet kur kitur. Tokio sunkiai patikimo dalyko Litas pasiekė dėka labai mažų administracijos išlaidų

J. Kalainis yra vienas iš tų, kurie nuoširdžiai remia tautinę veiklą ne tik vietos Bendruomenėje, bet ir už jos ribų. Jonas jaučiasi laimingas, galėdamas kitiems padėti. Anot Jono, "kol sveikas visuomet prisidėsiu prie lietuviškos veiklos ir šalpai aukosiu".

Prieš keletą metų Jonui pasisekė atsikviesti iš Lietuvos žmonelę, kuri yra irgi aktyvi visuomenės veikloje.

Jono pagerbimą ruošiant organizatoriams buvo sunkumų su patalpomis, galėjo kviesti tik ribotą svečių skaičių, onorinčių pagerbime dalyvauti buvo labai daug. Jono pagerbime dalyvavo svečias iš Lietuvos, atvykęs tuo metu pas gimines atostogų.

Jonas Kalainis gimtadienio proga buvo tinkamai pagerbtas ir gavo prisiminimui dovaną auksinį laikrodį. Dalyvis

montreal

VĖLIAVOS
ŠVENTINIMAS

Neringos jūrų šaulių kuopos vėliavos šventinimo iškilmės įvyks balandžio 16 d. Aušros Vartų parapijos bažnyčioje.

Brangiam Tėveliui Latvijoje mirus, dukras Sofiją Vaškienę, Elę Gerhardienę bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame

G. ir B. Bijūnai

P A D Ė K A

A + A URŠULEI MEKŠRIŪNIENEI mirus

1972 m. sausio 9 d.,

nuoširdžią padėką reiškiamo draugams ir pažįstamiems už pareikštą užuojautą žodžiu ir raštu, prisiųstas gėles, užprašytas šv. mišias ir lankymą koplyčioje, bažnyčioje, palydėjusiems į amžino poilsio vietą kapinėse. Taipgi didelė padėka priklauso Šv. Onos Draugijai už sukalbėtus rožančius ir palydėjimą į kapines. O ypatinga padėka priklauso mūsų klebonui kun. dr. F. Jucevičiui už lankymą ligoninėje ir namuose, už atnašautas šv. mišias ir palydėjimą į kapines sausio 12 dieną.

Nuliūdę vyrai, sūnus, duktė ir kiti giminės

ADVOKATAS
J.P. MILLER, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame Street E. Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS
J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

5 Place Ville Marie IBM Building
Suite 417, Montreal, Que.
Tel. 871-1430

ADVOKATAS
R.J. Išganaitis, BA, BCL

BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & IŠGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525 MONTREAL 126.
Tel: 842-1126, namų 674-7038

ADVOKATAS
B.K. Schneider, BA, BCL

DORCHESTER TOWERS
555 DORCHESTER BLVD. W.
SUITE 1616
PHONE 871-1224
RES. 486-3361
MONTREAL 128, QUE.

Dr. V. Giriunienė

Dantų gydytoja

5330 L'ASSOMPTION BLVD.
MONTREAL,
TEL. 255-3535

Dr. A.O. Jaugelienė

Dantų gydytoja

1410 Guy St. pirmas aukštas, 11-12 kambarys
Tel: 932-6662; namų 737-9681.

Dr. J. Mačiška

Dantų gydytojas

1440 St. CATHERINE Street W., Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr. A.S. Popieraitis

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c).

Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West, Tel. 931-3275
Suite 215, Montreal 109, Que.

ir labai mažo kasmetinio nuosavų kapitalų didinimo.

Šiuo metu Litās turi pakankamai laisvų pinigų kaip asmeninėms, taip ir nekiln. turto paskoloms. Pirmenybė teikiama tikriesiems nariams, lietuviams, tačiau, nesant pakankamo paskolų pareikalavimo, pinigai skolinami ir pagalbinams nariams (nelietuviams). Pr. R.

IDOMŪS EKSPONATAI

Vasario 20 d., sekmadienį, po iškilmingų Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo pamaldų Šv. Kazimiero parapijos salėje, nuo 10 val. ryto iki 2 val. p. p., bus išstatyti prieškariniai Lietuvos Aido, Dvidešimtojo Amžiaus, Darbo, Kario ir 10 Centų numeriai.

Juose aprašomi idomūs įvykiai: tautinė olimpiada Kaune, Klaipėdos užėmimas, Lietuvos - Rusijos derybos Maskvoje, Lietuvos kariuomenės įžengimas į Vilnų ir kt.

NAUJA VALDYBA

Kanados Liet. katalikių moterų draugijos Montrealio skyriaus valdybą sudaro: pirm. J. Baltuonienė, vicepirm. M. Adomaitienė, sekr. D. Staškevičienė, išd. J. Adamonienė ir V. Bilūnienė.

RENKASI PAŠALPINĖ

Vytauto klubo pašalpinės draugijos metinis susirinkimas įvyksta vasario 6 d., 2 val. p. p., klubo patalpose. Bus patiekta metinė apyskaita

ir renkama nauja vadovybė.

Nariai ir norintieji įstoti prašomi atvykti.

Pašalp. d-jos
vadovybė

BAIGTOS STATYBOS

Statybos rangovas V. Lapėnaitis Montrealyje baigė dvi stambias statybas: 75.000 dol. vertės prabangų gyvenamąjį namą ir 50.000 dol. vertės bažnyčią Rosemonte.

V. Lapėnaičio statybos įmonė Montrealyje sėkmingai veikia jau eilę metų.

LANKĖSI AMERIKOJE

Dukterį ir žentą V. Radzevičius Norwalke, Conn., aplankė verdu-nietis Stasys Morkūnas.

KVEBEKO GYVULIAI - VOVERĖ

Voverė, be abejo, gerai pažįstama visiems lietuviams, užtikama ji ir visoje Kvebeko provincijoje. Jos paprastai sveria tarp 6 ir 10 uncijų. OIP nuotraukoje matome voveraitę ir jos pėdsakus.

GAIVŪS VĖJAI

ATKELTA IŠ 1 PUSLAPIO

nių, rodančių, kad išeivijos ateitis rieda teisinga linkme. Daugiausia kėlęs susirūpinimo klausimas, būtent, kas perims pionierių sukurtas lietuvių institucijas ir tvirtoves, jau yra atsakomas. Keletas praeitų metų įvykių parodė, kad pozityvios senųjų ir naujųjų ateivių sukurtos organizacijos neišnyks, išskeliamas amžinybės jų kūrėjams: jas perims nauja karta žmonių. Žmonių, kurie yra pasiekę atsakingas pareigas ir pozicijas gyvenamo krašto visuomenėje, tad neabejotinai pajėgūs vadovauti vis komplikutesnei lietuviško gyvenimo tekmei.

Jei iki šiol amerikietiško ekzekutyvo kalibro pasiekusį žmogų turėjome tik eilę metų Vlikui vadovaujantį dr. J. K. Valiūną, tai 1971 metais jau ir periferijos organizacijose atsirado tokių žmonių. Ateinančios Kanados Lietuvių Dienos Montrealy jaunatviškas rengimo komitetas, be abejonės, leis išvysti lietuviško organizuoto testinimo apraiškas. Kitas daug svarbesnis tam pačiam Montrealy 1971 metų įvykis, tai Nepriklausomos Lietuvos spaudos bendrovės valdybos sudėtin stiprus įsiliejimas naujų, aukštų kvalifikacijų žmonių.

Šitie reiškiniai leidžia pramatyti, kad ateinančiam dešimtmety pozityvios lietuvių organizacijos sustiprės, visos kitos, kaip nepateisinamos savo egzistencijos, nueis užmarštin be didelio nuostolio bendram reikalui. Tad paskutinis šio šimtmečio ketvirtis jokių būdu nebus tuščias lapas lietuvių išeivijos istorijoje.

Nauji žmonės naujas idėjas ir naujus metodus atneša. Praeitais metais Chicagoje dr. J. Kazicko iniciatyva per vieną pobūvį amerikietišku būdu buvo surinkta, rodos, 33.000 dolerių ne kokiam skambiam, nors abstrakčiam, bet labai apčiuopiamam ir gy-

venimiškam reikalui kaip Jaunimo Kongresas. Juk sunku patikėti, kad tokiom sumom ne vien tik "tikrieji" žydai operuoti gali.

Lituanistinio Instituto suvažiavimas 1971 metų pavasarį toje pačioje Chicagoje buvo įvykis, kuris neabejotinai parodė ateinančio dešimtmečio išeivijos inteligentijos galvosenos kryptį. Naujos ir šviežios lietuviškam akiraty idėjos, kai ką šiandieną šokiruojančios, yra išeivijos gyvastingumo laidas ir sugebėjimas gyvenimiškas problemas gyvenimiškai spręsti. Tikrai, ar ne per daug poetų jausmais ir fantazija buvo paremtas mūsų lietuviškumas nuo pat garbios Aušros laikų?

Ne mažesnės svarbos yra naujų žmonių atėjimas ir krašte. Pasinaudojant 1971 metų gegužės mėn. Akiračių patiektais duomenimis, XVI Lietuvos komunistų partijos suvažiavime 71% delegatų buvo jaunesni kaip 50 metų, vienas trečdalis gimę po 1928 metų. Iš 748 atstovų prieškarinių ir karo metų partijos narių tebuvo tik 162. LKP biuro narių taip pat vienas trečdalis gimę po 1928 metų ir partiečiais tapę jau po Stalino. Taigi ir krašte gyvenimas rieda natūralia kryptimi ir 1971 metu perspektyvoj ateinančiam dešimtmety abi paralelės gali atnešti idomių vaisių.

Politinė plotmė 1971 metai išeivijai, tur būt, patys blankiausi buvo. Didžiausias dėmesys teko lietuviams bėgliams, nors pabėgimai ir ne pernelyščiai buvo. Buvo ir toliau dirbama ir sielojamasi Pavergtųjų Europos tautų rėmuose, ta klasikine abstrakcija.

Iš laiko ir geografinės perspektyvos žvelgiant politinį išeivijos gyvenimą, jokių apčiuopiamų naujų kryptų nematyti. Dar vis nesugyvenama su mintimi, kad kapitalistinė Amerika ir komunistinė Rusija, nugalėjusios Hitlerį, pakartojo Šventąją Sąjungą, Rusijos caro iniciatyva sudarytą Napaleoną nugalėjus. Po Šventosios Sąjungos skraiste Europa, palyginti, ramiai išgyveno beveik šimtą me-

tų. Tad argi kas nors Europoje ir Amerikoje, išskyrus tam tikrą mažumą iš Rytų Europos kraštų, norėtų keisti nusistovėjusią padėtį, kuri jau ketvirtą šimtmečio garantavo ramų ir nerūpestingą gyvenimą Vakaruose?

Vis dėlto 1971 metais buvo du įvykiai, kurie gali turėti apčiuopiamos reikšmės politiniam išeivijos apsisprendimui ateinančiame dešimtmety. Kinijos priėmimas į JT tarpą, dėka amerikiečių pradėto flirto, leidžia laukti, kad kinai greitai bus įtraukti pilnateisiu partneriu į amerikiečių-rusų Šventosios Sąjungos rėmus, ir Azijoje kaip ir Europoje bus pasiekta stabilizacija. Reikia laukti, kad šio pernykščio įvykio akivaizdoje lietuvių tarpe paskutinis Tomas įsitikins, kad politikoj nėra sentimentų ar romantikos. O tai jau būtų labai didelis dalykas toliau Lietuvos reikalus politinėje plotmėje rikiuojant.

Antras reikšmingas įvykis, tai prof. A. Macelnos paskelbtas rašinys, parodantis, nuo ko daugumas lietuvių bėgo 1944 metais. Bėgta buvo, pasirodo, ne nuo rusiškos okupacijos, o nuo bedieviško komunizmo. Vadinasi, jei caro kazokai būtų atjoję, o ne Stalino tankai Lietuvėlen suriedėję, - neturėtumėm šiandien išeivijos problemų, jaunimo problemų ar problemų tarptautiniame forume. Laimingi vilktumėm krikščionišką carą Rusijos jungą...

Norisi šaukti, kad profesorius klysta, bet iš laiko ir geografinės perspektyvos stebint, kaip krašto ir išeivijos lietuvis vienas kitą ėda - pradėti abejoti. O vis dėlto gaila tų šešiolikmečių, kurie 1944 metais išsinešė Lietuvos atminimą, kaip šviesią pirmąją meilę. Gaila ir tų Justino Marcinkevičiaus šešiolikmečių, "...trisdešimtųjų metų gimimo..." krašte, kurie "...draugą pakasę grįžo į klasę..."

Galima tik guostis, kad išėjimas neveltui buvo. Naujo dešimtmečio pradžioje jie patys ir jų vaikai stoja testuoti lietuvišką darbą išeivijoje, o krašte drąsiai perima savo tautos ateitį.

Vytautas P. Zubas

NL SPAUDOS BALIUS

V A S A R I O 12 d., 7,30 val. vak.

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS SALĖJE,
3426 Parthenais Street, Montreal

Įėjimas 5 dol., jaunimui 2,50 dol.

- KARALAITĖS RINKIMAI • KARŠTA VAKARIENĖ SU GĖRIMAIS • LABAI TURTINGA LOTERIJA
- VYNAS - ALUS - KOKTEILIAI • MUZIKA - PATRAUKLI JAUNIEMS IR VYRESNIEMS

IDOMUS IR LINKSMAS LIETUVIŲ POBŪVIS MONTREALYJE.

KRONIKA

VĖL SAVAITRAŠTIS

Iki šiol du kartus Brooklyn, JAV, pranciškonų leistas Darbininkas nuo sausio 28 d. bus leidžiamas vieną kartą savaitėje.

Nuo gruodžio mėn. Darbininkas pradėtas spausdinti ofseto būdu.

SERGA ST. SANTVARAS

Bostone gyvenantis rašytojas St. Santvaras serga ir gydosi ligoninėje.

OPERUOJAMAS VINCAS TRUMPA

Vašingtone, JAV, gyvenantis istorikas Vincas Trumpa vėl buvo operuotas. Po sunkios ligos ir sudėtingos operacijos praeitaisiais metais atsigaavęs, V. Trumpa tikisi, kad ši operacija jam bus lengvesnė.

LITERATŪROS KONKURSAI

JAV LB Švietimo taryba skelbia konkursą parašyti jaunimui (paaugliams-teenagers) tinkamą literatūrinį veikalą (romaną, novelę, apysaką). Veiklas turi būti ne trumpesnis kaip 150 mašinėlės rašytų puslapių. Laimėtojai skiriamą 1000 dol. premiją.

Rankraščius, pasirašytus slapyvardžiu ir į atskirą vokelį įdėjus savo tikrąją pavardę, adresą bei telefoną, siųsti Jaunimo skaitiniams ruošti komisijos pirmininkui šiuo adresu: Juozas Vaišnys, 2345 W. 56th Street, Chicago, Ill. 60636.

Rankraščiams įteikti terminas - šių metų gruodžio mėn. 31 d. Konkurso vertinimo komisija bus paskelbta vėliau. Ji turės

laisvas rankas: pavyzdžiui, reikalui esant, galės net skelti premiją į dvi dalis.

Premijuoto veikalo spausdinimu pasirūpins Švietimo taryba, o su nepremijuotų, bet spausdintinių veikalų autoriais bus tariamasi atskirai, kaip jų veikalus išleisti.

JAV LB Švietimo taryba

LIETUVIŲ KALBA GIMNAZIJOSE

KLB Toronto apylinkės valdyba su mokytojų pagalba padarė žygių ir, atrodo, jau visai arti prie

lietuvių kalbos pamokų įvedimo vienoje iš Toronto vakaruose esančių gimnazijų. Mokinius numatoma autobusu suvežti iš kelių gimnazijų valdžios lėšomis.

Kitos didesnės kolonijos ypatingai Ontario provincijoje, turėtų irgi iširti galimybes. Reikalas labai skubus, nes jau visai artimoje ateityje gimnazijos įteks savo biudžetus sekančioms mokslo metams.

Inf.

— Birštono kurortas praėj. metų gruodžio mėn. paminėjo 125 m. gyvavimo sukaktį.

LITAS

Montrealio Lietuvių Kredito Unija

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.
Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:

Einamasis s-tas	5.0%
Taupomasis s-tas	6.0%
Term. ind. 1 metams	6.25%
Term. ind. 2 metams	6.75%
Term. ind. 3 metams	7.0%

DUODA PASKOLAS:

Asmeninės	8.5%
Nekiln. turto	8.75%
Čekių kredito	9.0%
Investicines	nuo 9% iki 12%

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas.
Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 už paskolos sumą.

Kasos valandos: 1465 De Seve St., sekmadieniais nuo 10.30 iki 12.30 v., darbo dienomis — nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius; vakarais — trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 valandos.
3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545: dieną — penktadieniais nuo 1 iki 6 v. ir vakarais — pirm., trečiad. ir penktad. nuo 7 iki 9 v.
Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio mėnesio 15 dienos iki rugsėjo mėnesio 15 dienos ir per visus ilguosius savaitgalius.

Žemiausios kainos!

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 — 35th Avenue, Montreal 409

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

Agentūrą veikia nuo 1945 m.

Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

MONTREALIO LIETUVIŲ ŽVEJOTOJŲ — MEDŽIOTOJŲ KLUBAS

N I D A

VASARIO 5 d., 7 val. vak.,
AUŠROS VARTŲ SALĖJE RENGIA

JAUNŲJŲ TALENTŲ

VAKARA

P R O G R A M O J E:

Meninę programą atliks Montrealio lietuvių jaunimas.

Lietuvos operos solistės Elzbieta Kardelienės muzikos studijos mokiniai

ir
Montrealio lietuvių jaunimo ansamblio Gintaro atžalynas.

Šilta vakarienė. Bufetas. Ukrainiečių orkestras.
Šokiai. Loterija.

Įėjimas 3,50 dol. Jaunimui 1,50 dol.

TEL. BUS.: 722-3545
RES.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ IR GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

D. L. K. VYTAUTO KLUBAS

RENGIA

UŽGAVĖNIŲ BLYNŲ BALIŲ

vasario 12 d., 7,30 val. vakaro.

Bus karšta vakarienė — baras — šokiai
prie gero orkestro.

Kviečiame visus klubiečius ir prijauniančius
atsilankyti ir paremti mūsų klubą.

Klubo valdyba